

Výroční zpráva Nejvyššího soudu

2012 — 2013

Obsah

Úvodní slovo předsedkyně Nejvyššího soudu	4	1.10. Činnost zahraničního oddělení	42
1. O Nejvyšším soudu	6	1.11. Oddělení evidence judikatury	44
1.1. Postavení, pravomoci a kompetence	6	1.12. Symposia a další odborné akce	46
1.2. Sídlo a kontakt	8	2. Rozhodovací činnost	50
1.3. Vnitřní organizační struktura	10	2.1. Občanskoprávní a obchodní kolegium	50
1.4. Soudci	14	2.1.1. Nejdůležitější rozhodnutí přijatá senáty občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v letech 2012 - 2013	55
1.5. Odborné vzdělávání soudců a zaměstnanců	30	2.2. Trestní kolegium	70
1.6. Poskytování informací a vyřizování stížností	31	2.2.1. Výběr důležitých rozhodnutí trestního kolegia Nejvyššího soudu publikovaných v letech 2012 a 2013	75
1.7. Hospodaření	33	2.3. Zvláštní senát, zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů	83
1.8. Oddělení informačních a komunikačních technologií	34	Slovo závěrem	84
1.9. Vnitrostátní a zahraniční vztahy	35		
1.9.1. Účast předsedkyně a místopředsedy Nejvyššího soudu na tuzemských a zahraničních konferencích	35		
1.9.2. Významné návštěvy	37		
1.9.3. Setkání předsedů Nejvyšších soudů Stálé konference při příležitosti 20. výročí založení Nejvyššího soudu v Brně	39		
1.9.4. Zahraniční pracovní cesty soudců	40		

Úvodní slovo předsedkyně Nejvyššího soudu

Vážený čtenáři,

v rukou držíte publikaci, která Vás provede rokem 2012 a rokem 2013 z pohledu činnosti Nejvyššího soudu. Po standartním roce 2012 oslavil Nejvyšší soud v roce 2013 významné jubileum – konkrétně dvacet let svého působení v nově vzniklé demokratické republice. Pro Nejvyšší soud se tak jednalo o rok přelomový, umožňující bilancovat dosavadní plnění zákonem svěřených funkcí a zároveň o rok spojený se shromažďováním poznatků spojených se změnou trestního zákona a zejména o rok naplněný očekáváním a přípravami na změny, které v následujících letech přinese nový občanský zákoník. S ohledem na postavení Nejvyššího soudu, jako vrcholného soudního orgánu, je výroční zpráva nejen pohledem na významnou výšeč české justice, ale také pohledem na společnost jako celek a tisíce jednotlivců, jejichž životy plněním svých funkcí Nejvyšší soud dennodenně ovlivňuje. Cílem výroční zprávy je tak seznámit širokou veřejnost s konkrétními výsledky činnosti Nejvyššího soudu, jak v rámci jeho rozhodovací, tak i sjednocující funkce.

V oblasti rozhodovací činnosti občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu nabyla k 1. 1. 2013 účinnost nová právní úprava dovolání, která významným způsobem proměnila dosavadní rozhodovací

praxi o tomto mimořádném opravném prostředku. Výslovně je třeba zmínit rozšíření okruhu rozhodnutí odvolacího soudu, které lze napadnout dovoláním a dále oprávnění Nejvyššího soudu rozhodnutí odvolacího soudu i změnit, jestliže to dosavadní výsledky řízení umožňují nebo také zavedení šestiměsíční lhůty pro odmítnutí dovolání. Posledně uvedené změny mají přispět ke snížení délky řízení.

Z hlediska zatíženosti Nejvyššího soudu je třeba konstatovat, že nápad Nejvyššího soudu představoval v roce 2012 celkem 6783 věcí a v roce 2013 celkem 7003 věci. Počet vyřízených věcí činil v roce 2012 celkem 7794 věcí a v roce 2013 to bylo 7382 věcí. Uvedené jinými slovy znamená, že Nejvyšší soud snižuje celkový počet nevyřízených věcí. V roce 2012 zůstalo nevyřízeno 4469 věcí a v roce 2013 3458 věcí. Z celkového nápadu připadlo na občanskoprávní a obchodní kolegium 4720 věcí na rok 2012 a 5232 věcí na rok 2013. Počet vyřízených věcí občanskoprávního a obchodního kolegia v roce 2012 činil 5760 věcí a v roce 2013 5542 věcí. Nápad trestního kolegia v roce 2012 činil 2063 věcí a 1771 věcí v roce 2013. V roce 2012 bylo na trestním kolegiu vyřízeno 2034 věcí a v roce 2013 1840 věcí. Průměrná délka řízení na občanskoprávním a obchodním kolegiu činila 329 dnů v roce 2012 a 259 dnů v roce 2013. Na trestním kolegiu činila průměrná délka řízení 47 dnů v roce 2012

a 43 dnů v roce 2013. Zvlášť je třeba zmínit počty rozhodnutí velkého senátu a stanovisek, jimiž Nejvyšší soud plní svou sjednocující funkci. Na občanskoprávním a obchodním kolegiu bylo v roce 2012 přijato 18 rozhodnutí velkého senátu a 2 stanoviska a v roce 2013 15 rozhodnutí velkého senátu a 3 stanoviska. Na trestním kolegiu byla v roce 2012 přijata 2 rozhodnutí velkého senátu a v roce 2013 4 rozhodnutí a 6 stanovisek.

Z celkového počtu 67 soudců se 17 soudců podílí na rozhodovací činnosti kárných senátů a kompetenčního senátu pod správou Nejvyššího správního soudu. V průběhu roku 2013 pak vykonalo u Nejvyššího soudu stáže celkem 6 soudců a 6 soudců (jiných) bylo na základě vyhodnocení předcházející stáže k Nejvyššímu soudu přeloženo.

V souvislosti se vstupem v platnost nového občanského zákoníku soudci, asistenti i další zaměstnanci absolvovali nespočet přednášek a seminářů organizovaných i na půdě Nejvyššího soudu. Na těchto akcích řada soudců vystupovala i v roli přednášejících, v některých případech spolu s autory nového občanského zákoníku a akademiky.

Výroční zpráva dále prezentuje činnost oddělení evidence judikatury, které se zejména zaměřilo na vyhodnocování použitelnosti dosavadní judikatury v kontextu nového občanského zákoníku.

Výroční zpráva také shrnuje aktivity zahraničního oddělení na poli aplikace mezinárodního a unijního práva včetně spolupráce se zahraničními partnery. Tyto aktivity zahrnují analytické a rešeršní práce, vy-

dávání bulletinu nebo přednáškovou činnost určenou soudcům soudů nižších stupňů, za nimiž pracovníci zahraničního oddělení dojíždějí po dohodě s předsedou těchto soudů. Zpráva rovněž uvádí přehled významných zahraničních návštěv u Nejvyššího soudu a zahraničních pracovních cest našich soudců.

Protože Nejvyšší soud si klade za cíl vystupovat nejen jako mocenská instituce, pořádá ve svých prostorách nejen příležitostné výstavy umění, ale zejména konference, na kterých je právo a judikatura Nejvyššího soudu uváděna do širších společenských souvislostí a jejichž smyslem je aktivovat základní funkci práva, kterou je regulace společenských vztahů. Konkrétně v roce 2012 proběhla konference na téma „Odpovědnost v demokratickém právním státě“ a v roce 2013 na téma „Stát a jednotlivec“.

Pro pečlivého čtenáře je zřejmé, že Nejvyšší soud je dynamicky se vyvíjející soud, mající určující podíl na právním vědomí celé společnosti.

JUDr. Iva Brožová
předsedkyně Nejvyššího soudu

O Nejvyšším soudu

1.

1.1. Postavení, pravomoci a kompetence

V oblasti civilního a trestního soudnictví je Nejvyšší soud vrcholným soudním orgánem. Základním právním předpisem, který upravuje jeho postavení je Ústava České republiky, která vymezuje postavení Nejvyššího soudu jako vrcholného soudního orgánu ve věcech patřících do pravomoci soudů s výjimkou věcí, které rozhodují Ústavní soud a Nejvyšší správní soud. Působnost a organizaci obecných soudů rozvádí dále zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích. Nejvyšší soud jako vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování tím, že

- a) rozhoduje v konkrétních věcech o mimořádných opravných prostředcích v případech stanovených zákony o řízení před soudy,
- b) zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování soudů v civilních a trestních věcech tím, že plní zákonem danou sjednocující funkci.

Nejvyšší soud sleduje a vyhodnocuje pravomocná rozhodnutí soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení a na jejich základě

v zájmu jednotného rozhodování soudů zaujímá stanoviska k rozhodovací činnosti soudů.

Soudnictví u Nejvyššího soudu vykonávají předseda a místopředseda soudu, které jmenuje prezident republiky, předsedové kolegií a předsedové senátů, které jmenuje předseda Nejvyššího soudu a další soudci tohoto soudu včetně soudců dočasně přidělených. Soudci tvoří senáty, velké senáty kolegií, kolegia a plénum. Každému soudci je jmenován předsedou soudu alespoň jeden asistent soudce. K 1. lednu 2012 působilo u Nejvyššího soudu 64 soudců, o rok později to bylo 66 soudců.

Senáty Nejvyššího soudu jsou tříčlenné. Členem **velkého senátu** je předseda kolegia a jeho zbývající členy, jejich zástupce a náhradníky určí předseda Nejvyššího soudu rozvrhem práce tak, aby všechny senáty kolegia byly zastoupeny nejméně jedním soudcem. Při stanovení počtu členů velkého senátu se vychází ze stavu soudců v příslušném kolegiu na začátku kalendářního roku. Velké senáty se skládají z 9 soudců, tvoří-li však kolegium více než 27 soudců, skládá se velký senát z jedné třetiny všech soudců kolegia.

Soudci tvoří podle úseku své činnosti dvě **kolegia**, a to sice občanskoprávní a obchodní kolegium a trestní kolegium. Soudce může být členem pouze jednoho kolegia. Soudci rovněž rozhodují jako členové nebo náhradníci kompetenčního senátu a kárných senátů pod správou Nejvyššího správního soudu. V roce 2012 působilo v občanskoprávním a obchodním kolegiu 43 soudců a v roce 2013 44 soudců. V roce 2012 a 2013 bylo v trestním kolegiu shodně 21 soudců.

Plénum Nejvyššího soudu se skládá z předsedy a místopředsedy soudu, předsedů kolegií, předsedů senátů a ostatních soudců. Zaujímá stanoviska k rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu v zájmu jednotného rozhodování soudů v otázkách týkajících se obou kolegií nebo sporných mezi kolegií, projednává jednací řád Nejvyššího soudu a jeho změny a rozhoduje o případném sloučení či rozdělení kolegií.

Rozdělení práce u Nejvyššího soudu je stanoveno rozvrhem práce pro příslušný kalendářní rok, který je uveřejněn na webových stránkách soudu a v písemné podobě je zpřístupněn v podatelně Nejvyššího soudu. V rozvrhu práce se stanoví zejména zařazení soudců do kolegií a rozdělení práce mezi jednotlivá kolegia, složení senátů, složení velkých senátů kolegií a rozdělení práce mezi jednotlivé senáty.

1.2. Sídlo a kontakt

Nejvyšší soud sídlí na ulici Burešova č. p. 20 v budově, která byla postavena v letech 1931 – 1932 na místě bývalé Brandtovy továrny podle projektu architekta Emila Králíka, profesora České vysoké školy technické v Brně, z roku 1930. Po 2. světové válce se v budově vystřídalo několik institucí.

Od 60. let zde měl své sídlo sekretariát Krajského výboru KSČ, pro jehož potřeby byla v roce 1986 podle projektu M. Steinhausera provedena necitlivá nadstavba mansardového patra, podstatně měnící vzhled stavby. Tehdy bylo do nádvoří také vestavěno křídlo se stupňovitě uspořádaným sálem. Začátkem 90. let se tu na krátký čas usídlil Rektorát Masarykovy univerzity a také její Ústav výpočetní techniky.

10. září 1993 byla budova, zapsaná ve státním seznamu nemovitých kulturních památek, slavnostně předána do užívání Nejvyššímu soudu.

Potřeba nové budovy pro Nejvyšší soud

S ohledem na rozšiřující se agendu Nejvyššího soudu od roku 1993 vzrostl počet soudců Nejvyššího soudu z původních 25 na 66 a počet zaměstnanců soudu z původních 53 na 195. Se zvyšujícím se personálním obsazením soudu souvisí i potřeba nových kancelářských prostor a nutnost vytvoření zázemí, které by vyhovovalo jak narůstajícím nárokům ve vztahu k rozhodovací činnosti, tak i kvalitě a zázemí pro tuto

práci. V současnosti je Nejvyšší soud nucen pronajímat si 4 byty na ulici Botanická, které používá jako kanceláře, a to zejména pro asistenty soudců.

Vedle nedostatečné kapacity budovy Nejvyššího soudu se vedení Nejvyššího soudu snaží řešit a odstraňovat nejpálčivější provozní problémy, mezi kterými je možné zmínit havarijní stav střechy budovy, nevyhovující elektroinstalaci budovy, která je již na hranici životnosti a dále problematiku chlazení a vzduchotechniky v budově, která se projevuje zvláště v horkých letních dnech. Současný a očekávaný stav rozpočtových prostředků vede k omezení udržovacích a servisních prací na budově Nejvyššího soudu na nutné minimum, což do budoucna bude znamenat zvýšené výdaje vzniklé odložením plánovaných prací.

S cílem řešit nedostatečné a nevyhovující prostory byl pro Nejvyšší soud již v prosinci roku 2002 zakoupen z prostředků Ministerstva spravedlnosti bytový dům na ulici Bayerova 3 sousedící s budovou Nejvyššího soudu. Stavebně – technický posudek budovy potvrdil její nevyhovující stav, nedoporučil provedení rekonstrukce a navrhnul demolici stavby. Byla zpracována projektová dokumentace, jak na přístavbu budovy na ulici Bayerova 3, tak na rekonstrukci stávající budovy Nejvyššího soudu. Zvažována byla i cesta výstavbou nové budovy.

Vedení Nejvyššího soudu kontinuálně usiluje o získání finančních prostředků tak, aby byl Nejvyšší soud alespoň částečně na srovnatelné úrovni s Nejvyšším správním soudem.

Detašovaná pracoviště Nejvyššího soudu

S ohledem na rozvoj a zvyšující se počet zaměstnanců Nejvyššího soudu a za současně nevyhovujícího stavu budovy Nejvyššího soudu a nerealizaci přístavby Bayerova 3, bylo vedení soudu nuceno v roce 2006 přistoupit na pronájem detašovaných pracovišť Nejvyššího soudu v bezprostřední blízkosti budovy soudu. Poloha detašovaných pracovišť umožnila napojení těchto pracovišť na komunikační i zabezpečovací infrastrukturu stávající budovy. Vyvolané náklady jsou zohledněny v investičních nákladech stávající budovy Nejvyššího soudu.

S vybavením detašovaných pracovišť jsou spojeny náklady i na vybavení nábytkem, zařizovacími předměty a výpočetní technikou.

V současné době jsou detašovaná pracoviště téměř v plné míře využívána zejména asistenty soudců. Stávající řešení však nelze považovat za dlouhodobě akceptovatelné, neboť umístění asistentů soudců mimo hlavní budovu Nejvyššího soudu obnáší rizika s přemísťováním spisů a přináší komplikace i po stránce komunikační mezi asistenty a soudci a se správou soudu.

Kontakt

Nejvyšší soud lze kontaktovat na adrese Burešova 570/20, 657 37, telefonicky na čísle 541 593 111, faxem na čísle 541 213 493 či emailem na podatelna@nsoud.cz. ID datové schránky je kccaa9t.

1.3. Vnitřní organizační struktura

Organizační členění Nejvyššího soudu je dáno organizačním řádem, který stanovuje vnitřní organizační strukturu soudu, pravomoci a odpovědnost vedoucích zaměstnanců a pravidla jejich zastupování, včetně náplně činnosti jednotlivých útvarů soudu a vztahy podřízenosti a nadřízenosti mezi nimi.

V čele soudu stojí předsedkyně, kterou zastupuje místopředseda Nejvyššího soudu. Soud se skládá z úseku výkonu soudnictví, úseku předsedy soudu, úseku místopředsedy soudu a úseku správy soudu.

Předsedkyní Nejvyššího soudu je od 20. března 2002 JUDr. Iva Brožová. Kromě vlastní rozhodovací činnosti vykonává státní správu soudu zejména tím, že zajišťuje jeho chod po stránce personální a organizační, dbá o odbornost soudců a vytváří podmínky pro její zvyšování, dohlíží na řádný chod všech soudních úseků a zajišťuje bezpečnost soudu. Jmenuje předsedy kolegií a senátů a asistenty soudců. Rovněž jmenuje zaměstnance do vedoucích funkcí. Pro zajištění řádného chodu soudu vydává vnitřní předpisy, vyřizuje stížnosti podané podle zákona o soudech a soudcích a zavádí a udržuje vnitřní kontrolní systém. Navrhuje plénu Nejvyššího soudu zaujetí stanoviska a svolává a řídí zasedání pléna. Neméně důležitá je její reprezentace soudu navenek.

Místopředseda Nejvyššího soudu, JUDr. Roman Fiala, vykonává svou funkci od 1. ledna 2011. Mimo svoji vlastní rozhodovací činnost za-

stupuje předsedkyni soudu v době její nepřítomnosti. V oblasti výkonu státní správy soudu řídí oddělení evidence judikatury a oddělení informačních technologií. Zajišťuje vydávání Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a je pověřen zajišťováním chodu soudu po stránce hospodářské, materiální a finanční. Vykonává rovněž agendu podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných skutečností.

Úsek výkonu soudnictví tvoří soudci, asistenti soudců, poradci a soudní kanceláře. Pravidla fungování tohoto úseku stanovuje rozvrh práce, kancelářský řád a organizační řád. Činnost občanskoprávního a obchodního kolegia i kolegia trestního organizuje a řídí předseda kolegia. JUDr. František Ištvanek je předsedou občanskoprávního a obchodního kolegia od 4. 8. 2005 a předsedou trestního kolegia je od 1. 4. 1993 JUDr. Stanislav Rizman.

Úsek správy soudu zajišťuje provoz a hospodaření soudu. V rámci správy soudu je zabezpečována činnost ekonomického oddělení, oddělení správy majetku a dopravy, oddělení technických služeb a oddělení evidence a podatelny. Ředitelem správy soudu je od 1. 3. 2013 Bc. Milan Šanda.

Úsek předsedy soudu zajišťuje činnost sekretariátu, personálního oddělení, knihovny, archivu, zahraničního oddělení a oddělení styku s veřejností. Zabezpečuje styk s jinými státními orgány, organizuje a zajišťuje program domácích i zahraničních návštěv a protokolární otázky z toho vyplývající a koordinuje vyřizování stížností došlých soudu. Úsek předsedy soudu realizuje kontakt Nejvyššího soudu s nejvyššími justičními

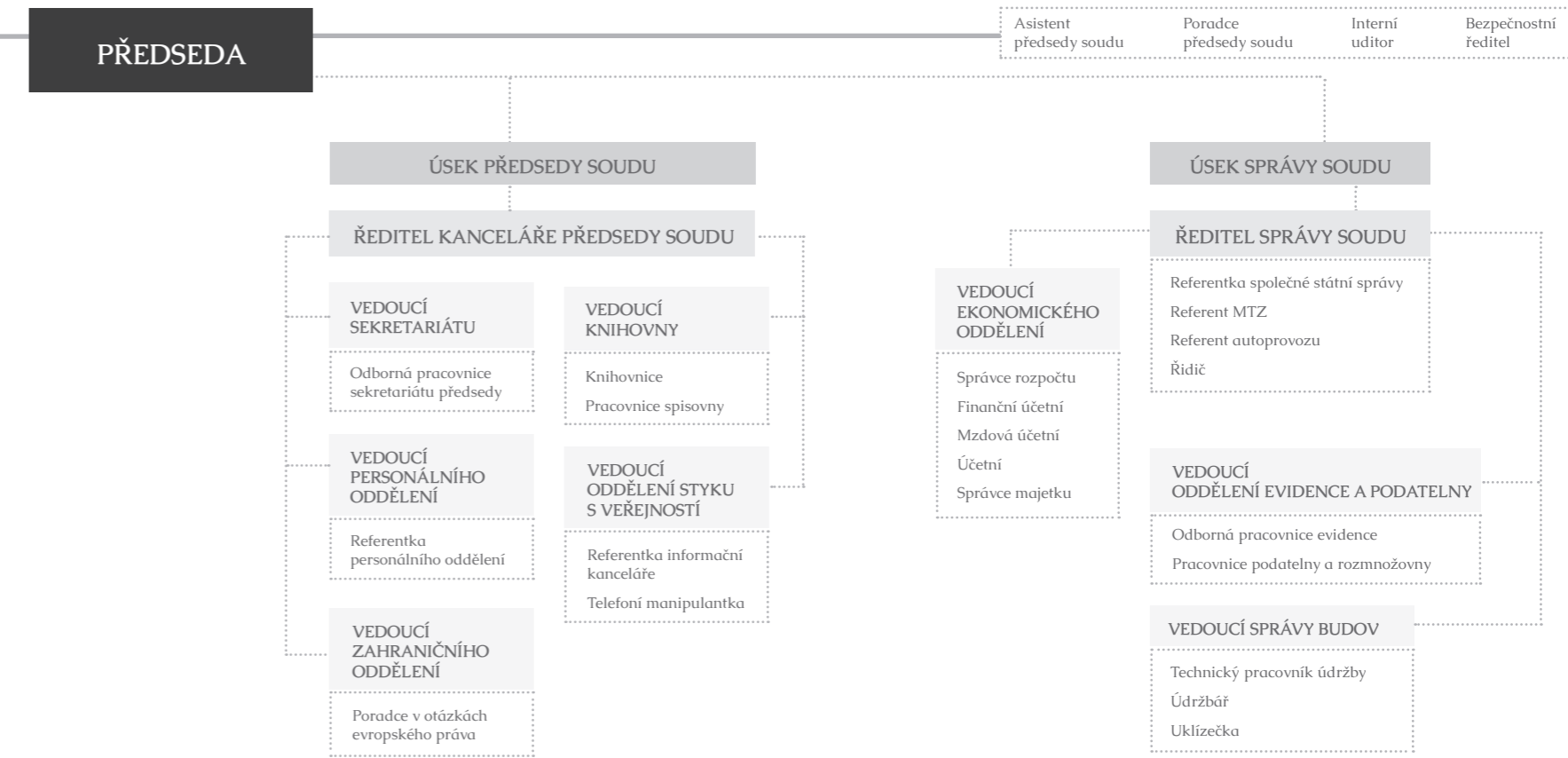
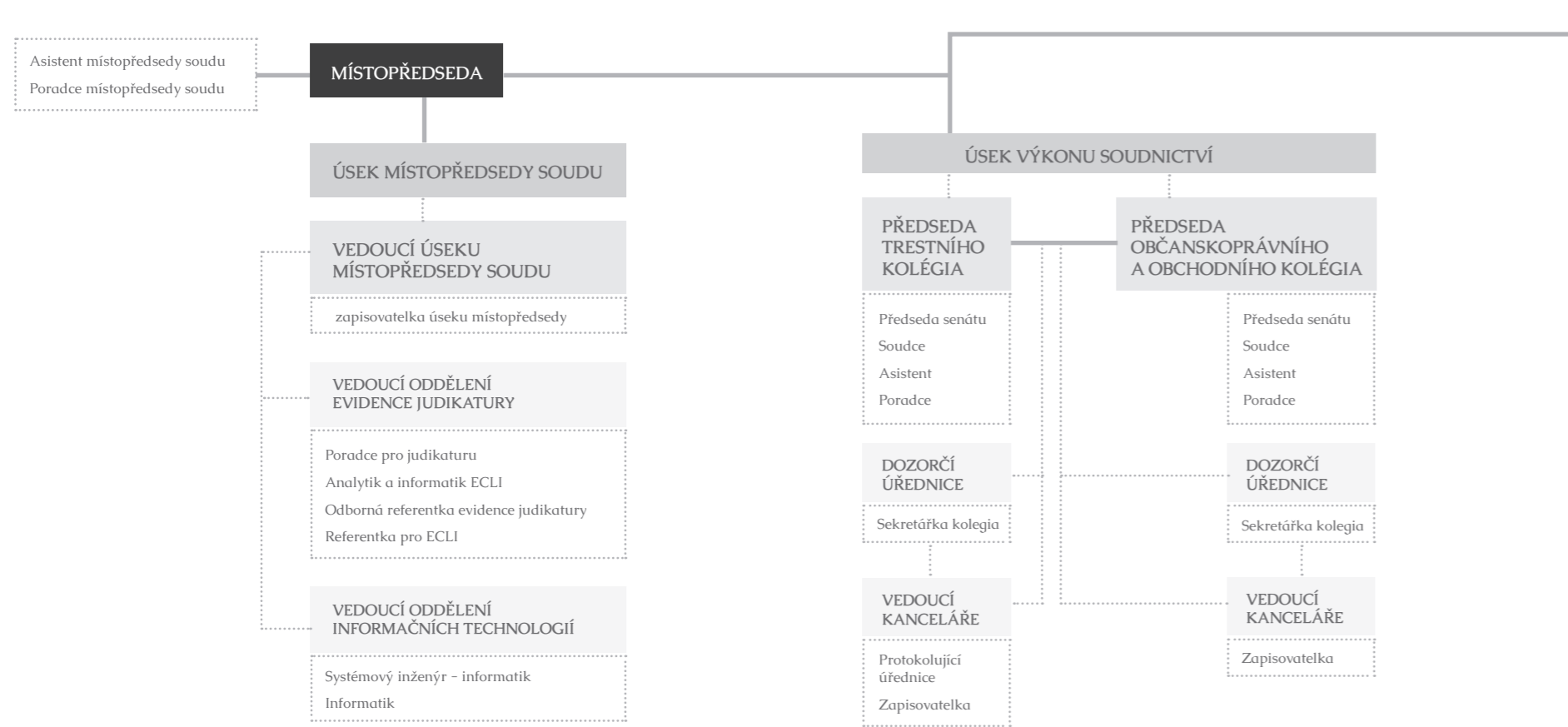
orgány cizích států, s orgány Evropské unie i Rady Evropy. Zahraniční oddělení je analytickým oddělením Nejvyššího soudu zajišťující komparativní a vzdělávací činnost v oblasti evropského a mezinárodního práva a realizující aktivní účast Nejvyššího soudu v mezinárodních asociacích. Ředitelem kanceláře předsedy soudu je od 1. ledna 2013 Mgr. Aleš Pavel.

Úsek místopředsedy soudu zajišťuje činnost sekretariátu místopředsedy soudu, oddělení evidence judikatury a oddělení informačních technologií. Úsek místopředsedy soudu zajišťuje vydávání vnitřních předpisů soudu a poskytuje právní poradenství pro správu soudu při podepisování hospodářských smluv. Vedoucí úseku je od 1. 1. 2011 Bc. Blanka Láničková.

Bezpečnostní ředitel plní úkoly podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací, v platném znění, v souladu s předpisy Národního bezpečnostního úřadu, plní rovněž úkoly obrany a ochrany, jakož i bezpečnosti osob a majetku. Od 1. 12. 2003 zastává tuto funkci Antoin Uhlíř.

Interní auditor plní úkoly ve smyslu ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů. Je přímo podřízen předsedovi soudu, který zajišťuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur. Funkci interního auditora zastává od 1. 8. 2005 Ing. Roman Krupica.

Mapa – organizační struktura Nejvyššího soudu

1.4. Soudci

*JUDr. František Balák (*1949)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1973 do 31. 3. 2012
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistentkou byla Mgr. Alena Bonczková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V roce 1973 se stal soudcem Okresního soudu ve Strakonících, později soudcem Krajského soudu v Českých Budějovicích. V roce 1991 byl přidělen k bývalému Nejvyššímu soudu ČR a v roce 1993 byl jmenován předsedou senátu Vrchního soudu v Praze.

*JUDr. Jan Bláha (*1950)*

předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1975
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2002
jeho asistentkou je Mgr. Jana Zmeškalová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1975 vykonával funkci předsedy senátu Okresního soudu v Českých Budějovicích a od roku 1979 byl soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích.

*JUDr. Iva Brožová (*1951)*

předsedkyně soudu
soudkyně od roku 1975
soudkyně Nejvyššího soudu od roku 1999
jejími asistenty byli do 31. 1. 2013 Mgr. Ing. Dušan Hrabánek, do 31. 10. 2012 Mgr. Lukáš Pauldura, do 31. 7. 2013 Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M., nyní jejími asistenty jsou Mgr. Ondřej Hruza, Ph.D., od 2. 11. 2012 Mgr. et Mgr. Helena Bončková, LL.M.

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1975 byla soudkyní Městského soudu v Brně a od roku 1990 Krajského soudu v Brně. V roce 1993 byla jmenována soudkyní Ústavního soudu.

*JUDr. Pavlína Brzobohatá (*1965)*

předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyně od roku 1993
soudkyně Nejvyššího soudu od roku 2011
její asistentkou je JUDr. Alena Tomková

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1993 byla soudkyní Okresního soudu v Ostravě, od roku 2004 Krajského soudu v Ostravě.

*JUDr. Filip Cileček (*1973)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2000

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2009
jeho asistentkami jsou Mgr. Věra Hanáková, od 1. 10. 2013 do 31. 12. 2013 Mgr. Jolana Stonawská

Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 2000 byl soudcem Okresního soudu v Ostravě, od roku 2004 Krajského soudu v Ostravě.

*JUDr. Ludvík David, CSc. (*1951)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1993
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2003 do 6. 8. 2013
jeho asistentkami byly JUDr. Jana Bílková, JUDr. Martina Podivínová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1993 byl soudcem Městského soudu v Brně, od roku 2000 Krajského soudu v Brně.

*JUDr. Zdeněk Des (*1952)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1992
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistenty jsou JUDr. Lenka Novotná, do 31. 8. 2013 JUDr. Simona Trávníčková, od 1. 9. 2013 Mgr. Ivo Mikolajek

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). V letech 1980 až 1991 působil

jako státní arbit. Od roku 1992 byl předsedou Krajského obchodního soudu v Brně.

*JUDr. Jiří Doležilek (*1963)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1987
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2012
jeho asistentkou je Mgr. Monika Schön

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1987 byl soudcem Okresního soudu v Ostravě, od roku 1992 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Ostravě, kde od roku 2002 vykonával funkci předsedy soudu.

*JUDr. Ljubomír Drápal (*1953)*

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1979
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistentkami jsou JUDr. Pavlína Svobodová, Mgr. Bc. Hana Nováková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1979 byl soudcem, později předsedou senátu Okresního soudu Praha-západ a od roku 1985 Krajského soudu v Praze. Od roku 1991 byl předsedou senátu bývalého Nejvyššího soudu ČR, později Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Antonín Drašík (*1955)

předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1980

soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996

jeho asistenty byli do 15. 3. 2012 JUDr. Michaela Křížková, od

1. 5. 2012 do 14. 10. 2012 Mgr. Tomáš Matějčík, nyní jsou asistenty od

1. 6. 2012 JUDr. Alena Slaninová, od 1. 12. 2012 JUDr. Adrian Matuš

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1980 byl předsedou senátu Okresního soudu v Břeclavi a od roku 1983 Krajského soudu v Brně. V letech 1986 až 1990 působil ve funkci předsedy Okresního soudu v Břeclavi. Od roku 1990 byl předsedou senátu Krajského soudu v Brně, kde od roku 1991 zastával funkci místopředsedy soudu.

JUDr. Václav Duda (*1964)

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1989

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2006

jeho asistentem je JUDr. Bedřich Kerber

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1990 byl předsedou senátu Okresního soudu v Karviné, od roku 1999 soudcem Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Jitka Dýšková (*1959)

soudkyně občanskoprávního a obchodního kolegia

soudkyní od roku 1986

soudkyní Nejvyššího soudu od 1. 1. 2013

jejím asistentem je Mgr. Jakub Jakubík

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1986 byla soudkyní Okresního soudu v Benešově, od roku 2000 soudkyní, později předsedkyní senátu Krajského soudu v Praze.

JUDr. Jan Eliáš, Ph.D. (*1965)

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1995

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2006

jeho asistenty jsou Mgr. Hana Adamová, do 31. 12. 2012 Mgr. Klára

Jelínková, prov. Rybáková, od 1. 1. 2013 Mgr. Jiří Hlučka

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1995 byl soudcem Obvodního soudu pro Prahu 4, od roku 2000 soudcem Městského soudu v Praze.

JUDr. Jan Engelmann (*1959)

předseda senátu trestního kolegia

soudcem od roku 1985

soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996

jeho asistentkou je Mgr. Blanka Krejčová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1985 byl předsedou senátu Okresního soudu ve Znojmě, od roku 1989 Krajského soudu v Brně.

JUDr. Miroslav Ferák (*1954)

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1980

soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995

jeho asistenty jsou Mgr. Michaela Matečková, Mgr. Tomáš Pavliš

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1980 byl soudcem Okresního soudu ve Vsetíně, od roku 1990 jeho předsedou.

JUDr. Roman Fiala (*1965)

místopředseda soudu

soudcem od roku 1989

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2002

jeho asistentkami jsou JUDr. Kamila Beerová, JUDr. Soňa Halmová

(t.č. na mateřské dovolené), od 1. 6. 2013 Mgr. Darja Veselská

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1989 byl předsedou senátu Městského soudu v Brně a od roku 1994 Krajského soudu v Brně, kde od 1. 7. 2001 vykonával funkci místopředsedy.

JUDr. Robert Fremr (*1957)

předseda senátu trestního kolegia

od 1. 10. 2010 do 30. 6. 2012 soudcem mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu (ICTR), od 11.3.2012 soudcem Mezinárodního trestního soudu

soudcem od roku 1982

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2004 do 28. 2. 2013

jeho asistentkou byla JUDr. Lucie Dluhošová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1982 byl soudcem Obvodního soudu pro Prahu 4 a od roku 1986 Městského soudu v Praze. V roce 1989 byl přidělen k bývalému Nejvyššímu soudu ČR a v roce 1993 byl jmenován předsedou senátu Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Hana Gajdzioková (*1955)

předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudkyní od roku 1992

soudkyní Nejvyššího soudu od roku 2006

její asistentkou je Mgr. Martina Steigerová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1992 byla soudkyní Krajského obchodního soudu v Ostravě, od roku 2001 Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Miroslav Gallus (*1950)

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1992
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2001
jeho asistentkou je JUDr. Jaroslava Denková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). V letech 1974 až 1991 působil jako státní arbitr. Od roku 1992 byl soudcem Krajského obchodního soudu v Brně, kde byl v letech 1992 až 1997 jeho místopředsedou.

JUDr. Petr Gemmel (*1964) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1989
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2003
jeho asistentkou je Mgr. Kateřina Gallusová, prov. Hermannová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1989 byl soudcem Okresního soudu v Karviné, od roku 1998 Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Karel Hasch (*1948) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1974
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentkou je Mgr. Hana Langhansová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1974 byl předsedou senátu Okresního soudu v Chebu a od roku 1976

soudcem Krajského soudu v Plzni. V roce 1979 byl přidělen k Nejvyššímu soudu ČSR a v roce 1982 k Nejvyššímu soudu ČSSR, později ČSFR.

Mgr. David Havlík (*1971) _____
soudce občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2000
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2013
jeho asistentkou je Mgr. Alena Bonczková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2000 byl soudcem Okresního soudu v České Lípě, od roku 2002 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem.

JUDr. Jiří Horák (*1950) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1982 do 31. 5. 2012
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentkou byla JUDr. Alena Slaninová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1982 byl předsedou senátu Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích, od roku 1986 Vyššího vojenského soudu v Táboře. Od roku 1990 byl soudcem Nejvyššího soudu ČSFR.

JUDr. Ing. Pavel Horák, Ph.D. (*1975) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2001
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2011
jeho asistentkou je Mgr. Olga Karfíková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Od roku 2001 byl soudcem Okresního soudu v Kladně a od roku 2007 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Praze.

JUDr. Kateřina Hornochová (*1953) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1992
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1994
jejími asistentkami jsou JUDr. Zdeňka Fikrová, JUDr. Eva Večerková, Ph.D., od 1. 1. 2013 JUDr. Simona Trávníčková

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). V letech 1985 až 1991 působila jako státní arbitr. V roce 1992 byla jmenována soudkyní Krajského obchodního soudu v Brně.

JUDr. František Hrabec (*1954) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1983
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995
jeho asistentkou je Mgr. Bc. Petra Novotná

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1983 byl předsedou senátu Vojenského obvodového soudu v Plzni a od roku 1990 byl předsedou tohoto soudu. V roce 1994 krátce působil jako předseda senátu Okresního soudu Plzeň-město a v tomtéž roce byl jmenován soudcem Krajského soudu v Plzni.

JUDr. Petr Hrachovec (*1948) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1974
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995
jeho asistentem je JUDr. Michael Kincl

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1974 byl soudcem Okresního soudu ve Zlíně a od roku 1978 soudcem Krajského soudu v Brně. V roce 1980 se stal soudcem, později předsedou senátu Nejvyššího soudu ČSR a od roku 1993 předsedou senátu Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Ing. Jan Hušek (*1943) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1992 do 31. 12. 2012
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistenty byli do 30. 6. 2012 JUDr. František Faldyna, CSc., do 30. 4. 2012 JUDr. Josef Chýle, Ph.D.

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1982 až 1991 působil jako státní arbit. Od roku 1992 byl soudcem Nejvyššího soudu ČSFR.

JUDr. František Ištváněk (*1953) _____
předseda občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1979
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2004
jeho asistenty jsou Mgr. Martina Šuláková, do 31. 1. 2013 JUDr. Jan Kolba

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1979 byl soudcem Obvodního soudu pro Prahu 5 a od roku 1984 soudcem a náměstkem předsedy Obvodního soudu pro Prahu 10. V roce 1988 se stal soudcem Městského soudu v Praze, kde od roku 2002 působil jako místopředseda.

JUDr. Miroslava Jirmanová, Ph.D. (*1958) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1986
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 2004
její asistentkou je Mgr. Anna Divácká

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1986 byla soudkyní Okresního soudu v Náchodě, od roku 1989 soudkyní Okresního soudu ve Svitavách, kde od roku 1990 zastávala funkci místopředsedkyně. Od roku 1994 byla soudkyní Krajského soudu v Hradci Králové.

JUDr. Vladimír Jurka (*1948) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1975
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2003
jeho asistentkou je Mgr. Lucie Marasová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Od roku 1975 byl soudcem Okresního soudu v Kroměříži, kde od roku 1989 zastával funkci místopředsedy. V roce 1993 byl jmenován do funkce soudce Ústavního soudu.

Doc. JUDr. Věra Korecká, CSc. (*1945) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1993
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1993
jejími asistenty jsou Mgr. Eva Francová, Mgr. Jiří Deduch

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V letech 1972–1975 byla soudkyní Městského soudu v Brně. Od roku 1975 pracovala jako odborná asistentka, později jako docentka na Právnické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita).

JUDr. Ivo Kouřil (*1958) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1983
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2013
jeho asistentem je Mgr. Michal Janoušek

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1983 byl předsedou senátu Městského soudu v Brně, od roku 1990 předsedou senátu Krajského soudu v Brně a od roku 1996 předsedou senátu Vrchního soudu v Olomouci.

Mgr. Michal Králík, Ph.D. (*1971) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2000
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2009
jeho asistentkou je Mgr. Eva Dobrovolná

Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 2000 byl soudcem Okresního soudu ve Zlíně a od roku 2005 soudcem Krajského soudu v Brně.

Mgr. Petr Kraus (*1973) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2000
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2010 do 31. 12. 2012
jeho asistentem byl Mgr. Jiří Hlučka

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2000 byl soudcem Okresního soudu v Semilech a od roku 2002 soudcem Krajského soudu v Hradci Králové.

JUDr. Pavel Krbek (*1956) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1982
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1997
jeho asistentkami jsou Mgr. Markéta Hamrlová, Ph.D., Mgr. Jana Leblochová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1982 byl soudcem Okresního soudu v Břeclavi a od roku 1990 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Brně.

JUDr. Zdeněk Krčmář (*1964) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1988
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistenty jsou Mgr. Petra Crlová Zachovalová, do 30. 6. 2012 Mgr. Michal Večeřa, od 1. 1. 2013 Mgr. Marek Ohera

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1988 byl předsedou senátu Okresního soudu v Ostravě, od roku 1994 soudcem Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Věra Kůrková (*1961) _____
předsedkyně senátu trestního kolegia
soudkyní od roku 1985

soudkyní Nejvyššího soudu od roku 2003
její asistentem byl do 31. 5. 2013 Mgr. Jan Petr Kosinka, od 1. 7. 2013
je asistentkou JUDr. Soňa Coufalová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1985 byla soudkyní
Okresního soudu v Mostě, od roku 1990 soudkyní Krajského soudu v Ústí
nad Labem. V roce 1994 byla přeložena k Vrchnímu soudu v Praze.

JUDr. Michal Mikláš (*1950) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1982
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentem byl do 31. 8. 2012 JUDr. Adrian Matůš, od 1. 9. 2012 je
asistentkou Mgr. Šárka Hladilínová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1982 byl předsedou
senátu Vyššího vojenského soudu v Táboře, od roku 1987 Nejvyššího
soudu ČSSR, později ČSFR.

JUDr. Vladimír Mikušek (*1953) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1979
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1997
jeho asistentem byl do 30. 4. 2012 Mgr. Tomáš Matějčík, od 1. 3. 2012
Mgr. Andrea Bartíková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1979 byl předsedou
senátu Okresního soudu v Ostravě, od roku 1991 Krajského soudu
v Ostravě.

JUDr. Blanka Moudrá (*1955) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1983
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 2002
jejími asistentkami jsou Mgr. Alena Došková, Mgr. Daniela Hornočová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1983 byla soudkyní Okresního soudu v Mělníku, od roku 1996 Krajské-
ho soudu v Praze.

JUDr. Danuše Novotná (*1947) _____
předsedkyně senátu trestního kolegia
soudkyní od roku 1972
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1997
její asistentem byl do 31. 8. 2012 JUDr. Dalibor Matulka, od
1. 9. 2012 je Mgr. Michaela Štefková

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1972 byla předsedkyní senátu Okresního soudu v Ostravě, od roku 1987
Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Zdeněk Novotný (*1947) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1973
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistentkami jsou Mgr. Martina Kašpárková (t.č. na mateřské dovo-
lené), Mgr. Kamila Procházková, od 15. 7. 2013 Mgr. Kristina Geryková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1973 byl předsedou senátu Okresního soudu v Ostravě, od roku 1980
Krajského soudu v Ostravě.

JUDr. Jiří Pácal (*1957) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1983
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentkou byla do 31. 8. 2012 Mgr. Michaela Štefková, od
1. 9. 2012 je Mgr. Alice Leuchterová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1983 byl předsedou senátu Okresního soudu v Nymburce, od roku 1986
Krajského soudu v Praze.

JUDr. Pavel Pavlík (*1948) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1974
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistenty jsou JUDr. Věra Kozlová, JUDr. Rostislav Záleský

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1974 byl předsedou senátu Okresního soudu Plzeň-jih. Od roku 1978
pracoval na Ministerstvu spravedlnosti. V roce 1992 se stal soudcem
bývalého Nejvyššího soudu ČR, později Vrchního soudu v Praze.

Mgr. Milan Polášek (*1973) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1999
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2013
jeho asistentem je Mgr. Zdeněk Málek

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku
1999 byl soudcem Krajského obchodního soudu, později Krajského
soudu v Ostravě. Od roku 2006 byl soudcem, později předsedou senátu
Vrchního soudu v Olomouci.

JUDr. Zbyněk Poledna (*1964) _____
soudce občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1989
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2013
jeho asistentkou je Mgr. Bc. Petra Konečná

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně
v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1989 byl soudcem,
později předsedou senátu Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou,
kde byl v roce 1994 jmenován do funkce místopředsedy soudu.
Od roku 2008 byl předsedou senátu Krajského soudu v Brně a od

roku 2009 místopředsedou Krajského soudu v Brně – pobočka Jihlava.

JUDr. Pavel Příhoda (*1953) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1981
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2009
jeho asistentkou je JUDr. Věra Páralová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1981 byl soudcem Okresního soudu v Břeclavi, od roku 1984 Městského soudu v Brně a od roku 1989 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Brně. V letech 1992 – 2005 působil jako advokát. Od roku 2006 byl soudcem Vrchního soudu v Olomouci.

JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D. (*1971) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1999
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2011
jeho asistentkou je Mgr. Magdalena Šedivá, LL.M.

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1999 byl soudcem Okresního soudu v Liberci, od roku 2001 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec.

JUDr. František Púry (*1958) _____

předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1985
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentem je Mgr. Karel Cibulka

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1985 byl soudcem Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích, od roku 1988 Vyššího vojenského soudu v Táboře. V roce 1990 se stal soudcem Nejvyššího soudu ČSFR.

JUDr. Olga Puškinová (*1951) _____

předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1980
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1996
jejími asistenty jsou Mgr. Jana Grimová, Mgr. Pavel Mydla

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1980 byla předsedkyní senátu Okresního soudu Praha-východ, od roku 1988 soudkyní, později předsedkyní senátu Krajského soudu v Praze.

JUDr. Mojmír Putna (*1950) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1977
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1996
jeho asistentkami jsou JUDr. Miloslava Hoffová, JUDr. Jiřina Benešová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1977 byl soudcem Okresního soudu Brno-venkov, od roku 1985 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Brně.

JUDr. Josef Rakovský (*1949) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 1974
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995
jeho asistenty jsou JUDr. Milan Pokorný, CSc., Mgr. Ivana Hajzlerová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Od roku 1974 byl předsedou senátu Okresního soudu v Přerově, od roku 1989 předsedou tohoto soudu. V roce 1995 byl přeložen ke Krajskému soudu v Ostravě, kde působil jako místopředseda soudu.

JUDr. Stanislav Rizman (*1949) _____

předseda trestního kolegia
soudcem od roku 1973
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentem je Mgr. Robin Harničár

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Komenského v Bratislavě. Od roku 1973 byl soudcem Vojenského obvodového soudu v Brně, od roku 1980 Vojenského obvodového soudu v Bratislavě. V roce 1985 se stal soudcem, později předsedou senátu a předsedou vojenského kolegia Nejvyššího soudu ČSFR.

JUDr. Blanka Roušalová (*1961) _____

předsedkyně senátu trestního kolegia
soudkyní od roku 1986
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1996
jejím asistentem byl do 31. 3. 2012 Mgr. Jan Lukovský, od 16. 10. 2012 je asistentkou Mgr. Eva Bartošová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1986 byla předsedkyní senátu a později místopředsedkyní Obvodního soudu pro Prahu 5. V roce 1994 byla přeložena k Vrchnímu soudu v Praze.

JUDr. Pavel Simon (*1975) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2001
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2012
jeho asistenty byli do od 1. 2. 2012 do 31. 7. 2012 JUDr. Lucie Dluhošová, od 1. 9. 2012 do 30. 11. 2012 JUDr. Adrian Matúš, od 1. 11. 2012 do 31. 12. 2013 Mgr. Eva Vránová, od 1. 12. 2012 Mgr. Bc. Kamila Švaříčková (t.č. na mateřské dovolené), od 7. 10. 2013 Mgr. Karel Ulík, od 1. 1. 2014 Mgr. Gabriela Černá

Vystudoval Právnickou fakultu Západočeské Univerzity v Plzni. Od roku 2001 byl předsedou senátu Okresního soudu v Tachově a od roku 2003 předsedou senátu Okresního soudu v Chebu.

JUDr. Jiří Spáčil (*1953) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1992
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentkami jsou JUDr. Iva Homolová, JUDr. Marie Rezková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). V letech 1978–1992 působil jako prokurátor na Krajské prokuratuře Brně.

JUDr. Petr Šabata (*1957) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1983
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2007
jeho asistentkou je Mgr. Dita Kučerová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1983 byl předsedou senátu Okresního soudu Brno-venkov, od roku 1993 Krajského soudu v Brně.

prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D. (*1953) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1979
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1993
jeho asistentkou je JUDr. Klára Halasová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1979 byl předsedou senátu Okresního soudu v Mostě a od roku 1982

soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem. V roce 1992 byl jmenován soudcem tehdejšího Nejvyššího soudu ČR, později Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Milada Šámalová (*1958) _____
předsedkyně senátu trestního kolegia
soudkyní od roku 1982
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 2003
její asistentkou je Mgr. Lucie Rodová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1982 byla soudkyní a následně předsedkyní senátu Okresního soudu v Litoměřicích, od roku 1989 soudkyní, později předsedkyní senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem, kde od roku 2001 vykonávala funkci místopředsedkyně soudu.

JUDr. Pavel Šilhavský (*1953) _____
soudce trestního kolegia
soudcem od roku 1979
soudcem Nejvyššího soudu od roku 2013
jeho asistentem je Mgr. Petr Slanař

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1979 byl předsedou senátu Okresního soudu v Českých Budějovicích a od roku 1992 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Českých Budějovicích.

JUDr. Marta Škárová (*1948) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1972
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1996
jejími asistentkami jsou JUDr. Jitka Kapitánová, Mgr. Alexandra Cesařová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1972 byla soudkyní Obvodního soudu pro Prahu 4, od roku 1980 soudkyní, později předsedkyní senátu Městského soudu v Praze. V roce 1991 se stala soudkyní tehdejšího Nejvyššího soudu ČR, později Vrchního soudu v Praze.

doc. JUDr. Ivana Štenglová (*1942) _____
předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudkyní od roku 1992 do 31. 12. 2012
soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1996
jejími asistenty byli JUDr. Daniel Patěk, Ph.D., Mgr. Marek Ohera

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1991 pracovala ve funkci státního arbitra na České arbitráži a od roku 1992 byla předsedkyní senátu tehdejšího Nejvyššího soudu ČR, později Vrchního soudu v Praze.

JUDr. Petr Šuk (*1973) _____
předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia
soudcem od roku 2000

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2008
jeho asistentkou je JUDr. Radka Hotárková, prov. Bukovská(t.č. na mateřské dovolené), od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 JUDr. Daniel Patěk, Ph.D., od 1. 1. 2013 Mgr. Jolana Stonawská

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2000 byl soudcem Okresního soudu v Liberci, od roku 2002 soudcem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec.

JUDr. Eduard Teschler (*1950) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1976
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995
jeho asistentem je Mgr. Jan Daniel

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1976 byl soudcem Okresního soudu v Opavě, od roku 1985 Krajského soudu v Ostravě. V roce 1987 odešel jako soudce k Okresnímu soudu v Bruntále, kde od roku 1993 vykonával funkci místopředsedy soudu. Od roku 1993 byl soudcem Krajského soudu v Ostravě – pobočka Olomouc.

JUDr. Jindřich Urbánek (*1951) _____
předseda senátu trestního kolegia
soudcem od roku 1978
soudcem Nejvyššího soudu od roku 1995
jeho asistentem je Mgr. Jaroslav Kouba

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně (dnešní Masarykova univerzita). Od roku 1978 byl předsedou senátu Okresního soudu v Kroměříži, kde od roku 1993 vykonával funkci místopředsedy soudu.

JUDr. Vladimír Veselý (*1961) _____

předseda senátu trestního kolegia

soudcem od roku 1986

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2003

jeho asistentkou je JUDr. Iveta Jirušková

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1986 byl soudcem Okresního soudu v Českém Krumlově, od roku 1989 Krajského soudu v Českých Budějovicích. V letech 1992 – 1993 působil jako advokát a v roce 1993 se vrátil jako soudce ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích.

JUDr. Petr Vojtek (*1967) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1991

soudcem Nejvyššího soudu od roku 1998

jeho asistentkami byly do 30. 4. 2013 Mgr. Lenka Nováková, do

31. 10. 2012 Mgr. Klára Vašáková, DiS., od 1. 6. 2013 je asistentem

Mgr. Vladimír Loutocký, od 1. 1. 2014 Mgr. Jan Páral

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1991 byl předsedou senátu Okresního soudu v Táboře, od roku 1995

soudcem Krajského soudu v Českých Budějovicích–pobočka v Táboře.

JUDr. Pavel Vrcha (*1966) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1999

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2009

jeho asistenty jsou Mgr. et Mgr. Tereza Svobodová, JUDr. Alexandr

Todorov

Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 1999 byl soudcem Okresního soudu v Děčíně, od roku 2001 soudcem, později předsedou senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem.

JUDr. Robert Waltr (*1960) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1986

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2004

jeho asistenty jsou Mgr. Kateřina Mališová, JUDr. Radim Kostík

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1986 byl soudcem Obvodního soudu pro Prahu 10, od roku 1990 Městského soudu v Praze.

JUDr. Jiří Zavázal (*1971) _____

předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudcem od roku 1998

soudcem Nejvyššího soudu od roku 2010

jeho asistentkou je JUDr. Denisa Georgesová

Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1998 byl soudcem Krajského obchodního soudu v Ostravě, od roku 2001 Krajského soudu v Ostravě. V roce 2006 byl přeložen k Vrchnímu soudu v Olomouci.

JUDr. Ivana Zlatohlávková (*1956) _____

předsedkyně senátu občanskoprávního a obchodního kolegia

soudkyní od roku 1981

soudkyní Nejvyššího soudu od roku 1995

jejími asistenty jsou Mgr. Boris Achmedov, JUDr. Michal Marek,

Mgr. Pavla Vyskočilová

Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1981 byla soudkyní Okresního soudu v Mělníku, od roku 1990 Krajského soudu v Praze.

1.5. Odborné vzdělávání soudců a zaměstnanců

Vyškolený odborný personál je jednou z hlavních priorit vedení Nejvyššího soudu. Vzdělávací a školicí programy organizované či zajišťované Nejvyšším soudem v letech 2012 a 2013 se zaměřily zejména na následující oblasti:

- 1) odborná příprava soudců, asistentů a poradců ve vztahu k účinnosti klíčových právních předpisů, zejména nového občanského zákoníku,
- 2) vzdělávací akce se zaměřením na vývoj v aktuálních oblastech práva Evropské unie organizované zahraničním oddělením Nejvyššího soudu,
- 3) školení pro práci v databázových a informačních právních systémech Lotus Notes a Codexis organizované oddělením evidence judikatury,
- 4) vzdělávání soudců a zaměstnanců soudu v anglickém, francouzském a německém jazyce, a to jak s využitím klasických metod, tak i za pomoci samovýukových programů,
- 5) vzdělávání v oblasti výpočetní techniky.

S ohledem na novou úpravu civilního práva v České republice proběhla v roce 2014 další školení k novému občanskému zákoníku, a to ve spolupráci s Justiční akademií.

1.6. Poskytování informací a vyřizování stížností

Poskytování informací veřejnosti

Nejvyšší soud jako povinný subjekt ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. (Informační zákon) poskytuje informace žadatelům o své činnosti. Ze statistiky vyplývá, že žadatelů o informace přibývá, což ukazuje na zájem odborné i laické veřejnosti získat informace o práci Nejvyššího soudu i o jeho rozhodovací činnosti. V rámci urychlení informování veřejnosti o své rozhodovací činnosti nabízí Nejvyšší soud rozsáhlou databázi svých rozhodnutí, která jsou k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu (www.nsoud.cz). Tato rozhodnutí je pak možné získat zadáním spisové značky nebo i pomoci fulltextu, kdy podrobný návod na vyhledávání je k dispozici přímo u vyhledávače rozhodnutí. Současně Nejvyšší soud zpřístupnil cestou svých webových stránek i přístup do databáze Ministerstva spravedlnosti ČR (InfoSoud) – informace o průběhu řízení.

V roce 2012 se na Nejvyšší soud obrátilo se žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. 45 žadatelů. V roce 2013 se pak na Nejvyšší soud obrátilo se žádostí o informace podle téhož zákona 73 žadatelů. Mimo tyto žadatele byly poskytnuty informace o řízeních či v jiných otázkách týkajících se činnosti Nejvyššího soudu i telefonicky či elektronicky. Přestože tyto žádosti nebyly podány podle Informačního zákona, byly i tyto informace a žádosti poskytnuty obratem.

Přestože od srpna 2011 bylo vedením Nejvyššího soudu rozhodnuto o zpoplatňování žádostí o informace, které vyžadují rozsáhlé vyhledávání či pořizování kopií v souladu s Instrukcí Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 14. 7. 2011 č. j. 286/2011-OT-OS, vyzval Nejvyšší soud v letech 2012 a 2013 pouze dva žadatele o úhradu nákladů. Jeden žadatel pak od své žádosti ustoupil s tím, že si informace vyhledá sám na webových stránkách, v případě druhé výzvy zatím žadatel neodpověděl a povinný subjekt v zákonné lhůtě očekává úhradu.

Pro zkvalitnění informovanosti účastníkům řízení a jejich právním zástupcům má Nejvyšší soud k dispozici pracovníci pro poskytování informací účastníkům řízení. Této služby denně v průměru využívá až 60 volajících, kteří tak získají obratem informace o spisových značkách, či stavu řízení.

Poskytování informací médiím

Zástupci sdělovacích prostředků mají u Nejvyššího soudu zajištěn trvalý servis, tedy i v mimopracovní době i ve dnech pracovního volna a pracovního klidu. Tento servis je zajištěn jednak cestou webových stránek, případně i cestou elektronické pošty nebo telefonicky podle konkrétního požadavku. Důležité aktuální informace jsou pak médiím sděleny i cestou České tiskové kanceláře, která zásadní informace zveřejňuje obratem.

Nejvyšší soud se také stal garantem poskytování informací v rámci soudů, protože na svých webových stránkách zveřejnil kontakty na

mluvčí krajských, vrchních a nejvyšších soudů. Současně také Nejvyšší soud organizuje pracovní setkání mluvčích krajských, vrchních a nejvyšších soudů. V rámci těchto setkání se pak řeší optimální a jednotný systém poskytování informací médiím a technické zabezpečení, které pro mluvčí soudů zajišťuje Ministerstvo spravedlnosti ČR právě cestou Nejvyššího soudu, který materiální záležitosti souhrnně vyžaduje jako zástupce všech mluvčích.

Vyřizování stížností podle zákona č. 6/2002 Sb.

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, upravuje oprávnění fyzických a právnických osob obracet se na orgány státní správy soudů se stížnostmi na průtahy v řízení, nevhodné chování soudních osob nebo narušování důstojnosti řízení před soudem.

V roce 2012 se na Nejvyšší soud obrátilo 23 stěžovatelů, přičemž 22 stížností se týkalo namítaných průtahů dovolacího řízení a 1 stížnost poukazovala na údajné nevhodné chování soudních osob. Po provedeném šetření bylo konstatováno, že stížnost na nevhodné chování soudních osob byla nedůvodná. Z 22 stížností na průtahy dovolacího řízení bylo 6 stížností důvodných, 6 částečně důvodných a 10 stížností bylo nedůvodných.

V roce 2013 bylo Nejvyššímu soudu doručeno celkem 11 stížností, přičemž v jedné stížnosti bylo namítáno nevhodné chování soudních osob a v jedné, která byla postoupena k vyřízení příslušnému soudu, narušování důstojnosti soudního řízení. Ve vztahu k devíti stížnostem na děl-

ku řízení byla jedna stížnost důvodná, 3 stížnosti důvodné částečně a 5 stížností nedůvodných.

Vedení Nejvyššího soudu pečlivě dbá o to, aby řízení před Nejvyšším soudem, zejména z hlediska délky jeho trvání, splňovalo podmínky spravedlivého procesu, kdy bude v jednotlivých věcech rozhodováno v přiměřené lhůtě. Předsedkyně Nejvyššího soudu každý měsíc sleduje a vyhodnocuje rozhodovací činnost jednotlivých senátů Nejvyššího soudu a činí preventivní i následná opatření s cílem optimalizovat délku řízení u Nejvyššího soudu.

1.7. Hospodaření

Rozpočtové výdaje Nejvyššího soudu v jednotlivých letech tvoří zejména mzdové a provozní výdaje. Nejvyšší soud sídlí v památkově chráněné budově funkcionalistického stylu z 30. let 20. století, z čehož vyplývá zvýšená potřeba oprav a rekonstrukčních prací na této budově. V letech 2012 a 2013 čerpal Nejvyšší soud z prostředků Ministerstva spravedlnosti celkem 3 906 307 Kč do oprav a udržení dobrého stavu budovy. Dalších 2 128 613,35 Kč bylo v uvedených letech investováno do úprav a rekonstrukcí kanceláří soudců a zaměstnanců soudu, z nichž většina byla pro potřeby soudu naposledy upravována v roce 1993, kdy se Nejvyšší soud do Brna přestěhoval.

Značnou část ročního rozpočtu Nejvyššího soudu, asi 86 % tvoří platy soudců a zaměstnanců Nejvyššího soudu. Průměrný hrubý plat zaměstnance Nejvyššího soudu, tedy asistentů, odborných pracovníků a administrativy, byl v roce 2012 23 870 Kč, v roce 2013 potom 24 522 Kč.

Z dalších vyšších výdajů soudu z let 2012 a 2013, které je nutno zmínit, jsou výdaje na nákup knih a odborných publikací do knihovny Nejvyššího soudu v částce 1 611 548,79 Kč, výdaje na nájemné v částce 1 871 760 Kč související s potřebou zajišťovat prostory pro práci soudců a zaměstnanců na detašovaných pracovištích dlouhodobě pronajímáných a výdaje na úseku oddělení informatiky ve výši 3 974 783 Kč.

Rok	2012	2013
Schválený rozpočet	211 046	208 522
Upravený rozpočet	227 287	271 119
Skutečnost čerpání	217 727	230 448

(údaje jsou vyjádřeny v tisících korun českých)

Hospodaření Nejvyššího soudu je založeno na principech a kriteriích hospodárnosti, efektivnosti a účinnosti. V rámci systému vnitřních řídicích prvků jsou tato kritéria implementována do systému vnitřní řídicí kontroly Nejvyššího soudu. Řídicí kontrola finančních operací probíhá již při přípravě operací před jejich schválením, dále v průběhu uskutečňovaných operací až do jejich úplného vypořádání a vyúčtování a konečně v následném prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření. Tato kontrola je také obsažena ve všech postupech souvisejících s veřejnými příjmy a výdaji Nejvyššího soudu.

1.8. Oddělení informačních a komunikačních technologií

Jako každá moderní instituce má i Nejvyšší soud svůj specializovaný útvar pro rozvoj a správu informačních a komunikačních technologií. Jedná se o oddělení spadající do úseku místopředsedy Nejvyššího soudu, které má již dlouhou dobu své místo v organizační struktuře soudu. Působí v něm pracovníci, kteří se zabývají obecnou problematikou informačních a komunikačních technologií jako jsou samotná technická zařízení, operační systémy, případně obecné kancelářské aplikace i ti, kteří se věnují specializovaným systémům a aplikacím. V současné době patří do správy oddělení i obsluha a péče o audio a prezentační techniku a IP telefonní ústřednu.

Každodenní provoz Nejvyššího soudu vyžaduje technologicky vyspělou a sofistikovanou informační a komunikační síť, jejíž vybavení je dle finančních možností modernizováno a rozšiřováno o nové technologie. Lokální počítačová síť zajišťuje rychlost přenosu 1 Gbit za sekundu. Nejvyšší soud disponuje vlastními servery pro webovou prezentaci a elektronickou poštu. Jednotlivé aplikace byly dříve provozovány na samostatných serverech. Dle plánu v uplynulém období proběhla virtualizace většiny těchto serverů. Na oddělení se uplatňuje bezpečnostní politika vytyčená Ministerstvem spravedlnosti. Byla vypracována nová strategie zálohování a v současné době se připravuje její realizace.

1.9. Vnitrostátní a zahraniční vztahy

Potřeba diskutovat o zásadních problémech české justice vedla představitele Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, Nejvyššího státního zastupitelství, Unie soudců, Unie státních zástupců a zástupců vyšších soudů k založení tradice společných schůzek, které se konají několikrát za rok v sídle některého z úřadů. Jednání „justiční šestky“, jak se pracovně této skupině říká, se v letech 2012 a 2013 týkala například problematiky soudcovské samosprávy, připravovaného zákona o státním zastupitelství, koncepce výběru a přípravy justičních čekatelů, procedury jmenování soudců a jejich přidělování k jednotlivým soudům, příslušnosti soudů rozhodovat v telekomunikačních sporech a jiných aktuálních témat. Na téma Nejvyšší rady soudnictví se 30. března 2012 v budově Nejvyššího soudu sešli kromě výše uvedených zástupců také předseda vlády Petr Nečas a ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil.

1.9.1. Účast předsedkyně a místopředsedy Nejvyššího soudu na tuzemských a zahraničních konferencích

Předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová se pravidelně účastní tuzemských a mezinárodních konferencí s právní a justiční problematikou. Na půdě Ústavního soudu se 1. února 2012 uskutečnila mezinárodní konference Katalogy základních práv a svobod a jejich aplikace v zemích Evropské unie. Jako moderátorka vystoupila předsedkyně

v panelu s Lordem Justicem Lawsem a emeritním soudcem Ústavního soudu Slovinska Cirilem Ribičičem. Konference, která se mimo jiné týkala také vztahu národních, evropských a mezinárodních katalogů lidských práv, se zúčastnil také bývalý předseda Evropského soudu pro lidská práva Luzius Wildhaber.

V dubnu 2012 navštívila předsedkyně Nejvyššího soudu v doprovodu soudců občanskoprávního a obchodního kolegia, JUDr. Lubomíra Ptáčka, JUDr. Pavla Simona, JUDr. Petra Šuka a JUDr. Ivany Zlatohlávkové Soudní dvůr Evropské unie v Lucemburku. Delegace byla přijata předsedou Soudního dvora panem Vassiliosem Skourisem, prof. Jiřím Malenovským, předsedou senátu Soudního dvora a prof. Irenou Pelikánovou, předsedkyní senátu Tribunálu. Součástí návštěvy byla i pracovní debata se soudci a generálními advokáty Soudního dvora o odpovědnosti státu v případě porušení unijního práva a přístupu k Soudnímu dvoru po Lisabonské smlouvě. Soudní dvůr navštívila předsedkyně Nejvyššího soudu opětovně v prosinci 2012 u příležitosti fóra soudců určeného pro předsedy nejvyšších soudních orgánů členských států, konaného u příležitosti výročí 60 let od vzniku Soudního dvora. Hlavním tématem pracovních schůzek bylo „60 let spolupráce Soudního dvora s vnitrostátními soudy: bilance a perspektivy“, dále bylo představeno dílo „Soudní dvůr a budování Evropy: analýza a perspektivy šedesáti let judikatury“. Během pracovních schůzek se diskutovala role Soudního dvora během finanční krize nebo soudní spolupráce v trestních a v občanských věcech. Slavnostní ráz fóra byl zdůrazněn přítomností jeho královské Výsosti velkovévody Lucemburska.

Pod záštitou Právnické fakulty Masarykovy univerzity se 3. května 2012 uskutečnila konference na téma „Pochybení práva v komunistických procesech“, kde předsedkyně ve svém příspěvku zdůraznila, že tyto procesy jsou dodnes živým svědectvím o selhání justice a přesvědčivým důkazem o tom, že textem samotného zákona a lpěním na právním pozitivismu bez hodnotového nazírání na právo, se idea demokratického právního státu neřeší.

Společně s děkanem Právnické fakulty Univerzity Karlovy Alešem Gerlochem organizovala předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová 7. června 2012 v prostorách pražské právnické fakulty konferenci „Odpovědnost v demokratickém právním státě“. Z významných osobností veřejného života vystoupili kromě Ivy Brožové a Aleše Gerlocha také Petr Pithart, Václav Bělohorský, Jan Sokol, Jiří Příbáň, Václav Malý či Pavel Šturma.

„Hodnotový systém práva a jeho reflexe v právní teorii a praxi“ – tak zněl název mezinárodní vědecké konference, které se ve dnech 20. a 21. září 2012 zúčastnila Iva Brožová. Ve svém příspěvku na téma „Hodnotové nazírání na právo“ zdůraznila, že demokratický právní stát si nevystačí pouze s psaným textem zákona, ale musí současně respektovat hodnotový řád, v němž zaujímá prvořadou roli idea spravedlnosti, při jejímž naplňování hraje nezastupitelnou roli soudci.

23. října 2012 se předsedkyně Nejvyššího soudu zúčastnila tradiční konference Forum 2000, tentokrát na téma „Média a demokracie“, která se uskutečnila v paláci Žofín.

Předsedkyně Nejvyššího soudu organizovala také s tehdejší předsedkyní Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Miroslavou Němcovou 10. dubna 2013 na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konferenci na téma „Jednotlivec a stát“. Ve svém příspěvku na téma „Hledání základních funkcí státu“ se Iva Brožová snažila o nalezení rovnováhy mezi nutnou mírou intervence státu a principem státního nevměšování. Odsoudila volání po silném státu s tím, že budoucnost je nutno spatřovat jednak v autonomně uvažujícím jednotlivci a jeho potřebě vzít svůj osud do vlastních rukou, (zejména výkonem práva se sdružovat a spolčovat) a dále ve státu, který takové jednotlivce podporuje. Také této konference se zúčastnili jako panelisté významné osobnosti: Václav Bělohorský, Jan Sokol, Jiří Příbáň, Tomáš Sedláček, Dominik Duka.

V květnu 2013 se v Berlíně uskutečnila 16. mezinárodní soudní konference, sponzorovaná Furthovou rodinnou nadací, Právnickou fakultou univerzity v Michiganu a IFES (International Foundation for Electoral Systems). Program konference byl rozdělen do 4 tematických sekcí. Sekce věnovaná regionalizaci a globalizaci se zabývala vztahem mezi regionálními systémy, univerzálními systémy a národním právem a vlivem jejich interakce na vývoj demokracie. Sekce zaměřená na změny v soudním personálu, institucích a právním prostředí diskutovala zejména vztah ústav a lidsko-právních úmluv. V rámci této sekce se hovořilo o inkorporaci smluvních ustanovení do ústav a národního práva, o vývoji ústavního práva mimo národní jurisdikce, ale i o kvalitě soudního personálu, nezávislosti soudců, mechanismech přidělování případů atd. Další téma, právní stát v muslimském světě, zahrnova-

lo úlohu soudnictví a vývoj nových ústav v regionu Středního východu a severní Asie, právo šaría a právní reformu v muslimském světě. Poslední sekce se zaměřila na specializované soudnictví v oblastech obchodního práva, práva duševního vlastnictví a práva životního prostředí.

V září 2013 se v Helsinkách konalo společné setkání Soudního dvora EU a Evropského soudu pro lidská práva. Témata jednání souvisela s problematikou vzájemné důvěry a vztahu Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora EU po přistoupení Evropské unie k Radě Evropy. V první části jednání se diskutovalo o vzájemném uznávání a spolupráci na vertikální (v občanských a trestních věcech) a horizontální úrovni (jak z pohledu Soudního dvora EU, tak z pohledu Evropského soudu pro lidská práva). Druhá část jednání byla zaměřena na vztah mezi Listinou základních práv EU a Evropskou úmluvou o ochraně základních práv.

Ve dnech 15. – 17. září 2013 se předsedkyně zúčastnila konference Forum 2000 na téma „Společnost v přerodu“, a to včetně kulatého stolu „Demokracie, lidská práva a náboženská svoboda ve východní Asii“ za účasti Jeho Svatosti dalajlámy.

V listopadu 2013 se v Bruselu uskutečnila konference „Assises de la Justice“. Konference byla určena pro členy Sítě předsedů nejvyšších soudů Evropské unie. Předsedkyně Nejvyššího soudu se jí zúčastnila na pozvání místopředsedkyně Evropské komise, paní Viviane Reding. Hlavní náplň konference představovala diskuze o vývoji právního sys-

tému Evropské unie v následujících letech. Témata jednotlivých panelů se týkala efektivity právních systémů v Evropské unii, nezávislosti justice, právního řádu a evropského prostoru založeného na vzájemné důvěře. První panel zdůraznil důležitost efektivních právních systémů s ohledem na situaci a reformy v členských státech. V rámci druhého panelu účastníci hodnotili nezávislost soudnictví EU. Třetí panel se zaměřil na možnost vytvoření nového mechanismu právního řádu, jež by byl založen na zkušenostech a podnětech získaných zejména z evropského soudnictví. Poslední panel reagoval na podněty, které posílí vzájemnou důvěru a umožní rozvoj evropského soudnictví v následujících letech, přičemž se postupně věnoval právu trestnímu, občanskému, obchodnímu a správnímu.

Místopředseda Nejvyššího soudu byl v uplynulém roce účasten mnoha odborných kongresů. Jedním z nich byl např. Kongres Právní prostor 2013 s podtitulem „Nový občanský zákoník a jeho dopady na ostatní oblasti práva“, kde vystoupil s příspěvkem na téma „Kdo a jak by se dnes měl stát soudcem v naší zemi?“.

1.9.2. Významné návštěvy

V uplynulých dvou letech navštívilo Nejvyšší soud několik zahraničních delegací, velvyslanců a dalších zahraničních návštěv.

V roce 2012 přijala předsedkyně Nejvyššího soudu velvyslance Španělska v České republice, pana Pascuala Navarra a paní Marii-Pie Kotzbauer, velvyslankyni Lichtenštejnského knížectví. Ve stejném roce Nej-

vyšší soud navštívila i delegace zástupců justice z Černé Hory a soudci Nejvyššího soudu Uzbekistánu.

V rámci své návštěvy České republiky navštívila Nejvyšší soud i nizozemská soudkyně Soudního dvora EU, paní Alexandra Prechal, společně se svým manželem panem Alexem Brenninkmeijerem, nizozemským ombudsmanem. Oba absolvovali pracovní jednání s představiteli Nejvyššího soudu.

V roce 2012 se dále uskutečnila pracovní návštěva předsedy Nejvyššího soudu Koreje, pana Yang Sung-Tae (20. srpna) a předsedy Nejvyššího soudu Polské republiky Stanisława Dabrowského (12. – 14. září).

Nejvyšší soud připravil za účasti soudců Soudního dvora EU, prof. Jiřího Malenovského a prof. Ireny Pelikánové odborný seminář, který se uskutečnil 1. listopadu 2012. Prof. Pelikánová přednesla příspěvek s názvem „Soukromoprávní aspekty soutěžního práva EU,“ prof. Malenovský promluvil na téma „Harmonizace autorského práva EU“. Odborný seminář, organizačně zaštitěný zahraničním oddělením, absolvovali soudci a asistenti Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu, vrchních a krajských soudů, ale také studenti a akademičtí pracovníci právnických fakult.

26. dubna 2013 se na půdě Nejvyššího soudu uskutečnila zahajovací recepce mezinárodní soutěže v simulovaném soudním sporu (Central and Eastern European Moot Competition). Tento ročník soutěže byl

věnován problematice ochrany lidských práv v rámci unijního trestního práva. Účastnické týmy pocházely ze států Evropské unie a zemí přidružených asociačními dohodami. Generální advokátka Soudního dvora EU, paní Eleanor Sharpston, která působila v rámci soutěže jako předsedkyně poroty, následně 29. dubna 2013 přednesla ve velké zasedací místnosti Nejvyššího soudu odbornou přednášku na téma „Budoucí výzvy Soudního dvora Evropské unie“. E. Sharpston se ve své přednášce zaměřila zejména na problémy, kterým Soudní dvůr EU v současnosti čelí, jako např. tlak na rychlé rozhodování, zvyšování počtu předběžných otázek předkládaných soudy členských států aj.

Bezpochyby nejvýznamnější návštěvou Nejvyššího soudu v roce 2013 byla po více než deseti letech návštěva hlavy státu. V návaznosti na setkání předsedkyně Nejvyššího soudu s prezidentem republiky Milošem Zemanem u příležitosti jeho návštěvy Brna 26. března 2013 pozvala Iva Brožová prezidenta Zemana na pracovní jednání k Nejvyššímu soudu, které proběhlo 21. května 2013 také za účasti místopředsedy Nejvyššího soudu Romana Fialy, předsedy trestního kolegia Stanislava Rizmana, předsedy občanskoprávního a obchodního kolegia Františka Ištvánka, předsedy soudcovské rady Petra Gemmela a kancléře prezidenta republiky Vratislava Mynáře.

Krátce poté, co byla v červenci 2013 jmenována ve vládě Jiřího Rusnoka ministryní spravedlnosti, navštívila Marie Benešová v rámci své pracovní cesty v Brně 1. srpna 2013 Nejvyšší soud. Během jednání s vedením Nejvyššího soudu ministryně spravedlnosti aktualizovala nutnost řešení nevyhovujících prostor Nejvyššího soudu.

V roce 2013 byli dále přijati na Nejvyšším soudě velvyslanec státu Izrael v České republice pan Gary Koren, politický tajemník ambasády USA pan Alexandr Barrass a delegace soudců z Thajska.

1.9.3. Setkání předsedů Nejvyšších soudů Stálé konference při příležitosti 20. výročí založení Nejvyššího soudu v Brně

Bezpochyby nejvýznamnější reprezentativní, ale i odborná událost Nejvyššího soudu v posledním desetiletí se uskutečnila ve dnech 9. a 10. září 2013, kdy se sešli předsedové nejvyšších soudů České, Chorvatské, Maďarské, Polské, Slovenské a Slovinské republiky, aby při příležitosti kulatého výročí založení Nejvyššího soudu v Brně diskutovali o svých zkušenostech s používáním unijního práva.

Setkání předsedů těchto soudů, kteří v roce 2002 založili tzv. Stálou konferenci, se věnovalo pokroku, kterého soudní systémy dosáhly v rámci své téměř desetileté zkušenosti s unijním právem.

Vhodným okamžikem k zamyšlení se nad touto tematikou bylo právě 20. výročí založení Nejvyššího soudu v Brně, a tak pozvání předsedkyně Nejvyššího soudu přijaly vedle současných a bývalých soudců Ústavního a Nejvyššího soudu nejvýznamnější osobnosti české justice – předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský, předseda Nejvyššího správního soudu Josef Baxa, nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman, ministryně spravedlnosti v demisi Marie Benešová, soudce Soudního dvora Evropské unie Jiří Malenovský, soudkyně Tribunálu Irena Peli-

kánová a bývalá předsedkyně Nejvyššího soudu a místopředsedkyně Ústavního soudu a současná senátorka Eliška Wágnerová.

V úvodu konference, která se za účasti asi 120ti přítomných konala v hotelu Maximus Resort v blízkosti brněnské přehrady, zdůraznila předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová, že Nejvyšší soud má již od roku 1993 ambici navázat na tradici Nejvyššího soudu, který působil v období takzvané první republiky a který se výrazným způsobem zasloužil o formování českého státu. Iva Brožová připomněla výzvy, před kterými stojí soudci Nejvyššího soudu, a to zejména obrovské množství norem unijního práva a povinnost jejich náležitě aplikace. Předsedkyně v této souvislosti konstatovala, že unijní právo se postupně za období od 1. května 2004 stalo běžnou a stabilní součástí rozhodovací praxe českých soudů.

K tématu zkušeností s unijním právem za dobu jeho působení v právních rádech zemí Stálé konference promluvila dále Teresa Flemming-Kulesza, předsedkyně kolegia pro pracovní právo, sociální zabezpečení a veřejné záležitosti Nejvyššího soudu Polské republiky, předseda Nejvyššího soudu Slovinské republiky Branko Masleša, předseda Nejvyššího soudu Chorvatska Branko Hrvatín, předseda maďarské Kúrie Péter Darák a předseda Nejvyššího soudu Slovenské republiky Štefan Harabin.

V rámci závěrečného bodu programu konference představil ředitel kanceláře předsedy Nejvyššího soudu Aleš Pavel analýzu rozhodovací činnosti českých soudů ve věcech s evropským prvkem, která shrnuje

dosavadní zkušenosti českých obecných soudů s používáním unijního práva za období let 2009 – 2011. Tento již druhý odborný výstup za hraničního oddělení Nejvyššího soudu vychází ze sběru asi 1320 rozhodnutí aplikujících právo EU, který analytickým způsobem vyhodnocuje, a to zejména v oblasti používání zásad unijního práva, v oblasti ochrany spotřebitele a evropského justičního prostoru, jak české soudy s unijním právem pracují.

1.9.4. Zahraniční pracovní cesty soudců

Soudci Nejvyššího soudu absolvovali stejně jako v minulých letech řadu zahraničních pracovních stáží, odborných seminářů, přednášek a konferencí.

V roce 2012 se předsedové senátů trestního kolegia, JUDr. Jan Bláha, JUDr. Antonín Drašík, JUDr. Jan Engelmann a JUDr. František Púry, zúčastnili studijní návštěvy Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu v Tanzanii. Návštěva se uskutečnila na základě pozvání předsedkyně Mezinárodního trestního tribunálu a v úzké součinnosti s JUDr. Robertem Fremrem, někdejší soudcem Nejvyššího soudu a nyní soudcem Mezinárodního trestního soudu v Haagu, který u Mezinárodního tribunálu pro Rwandu působil. Během návštěvy byli soudci Nejvyššího soudu přijati místopředsedkyní Mezinárodního trestního tribunálu pro Rwandu paní Ritou Florence Arey a předsedou senátu Lee Gacugiou Muthugou. Soudci absolvovali i jednání u Afrického soudu pro lidská práva a práva národů, který se také nachází v Arushi v Tanzanii. Zde se setkali s předsedou soudu panem Gerardem Niyngekoem.

JUDr. Zdeněk Novotný, předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia, se zúčastnil v roce 2012 konference Evropské asociace pracovních právních soudců v Berlíně. Jedná se o nezávislou asociaci sdružující soudce rozhodující pracovní právní spory, jejímž členem je Nejvyšší soud od roku 2009. Konference se zaměřila na problematiku rovnosti zaměstnávání starých a hendikepovaných osob. V roce 2013 zastupoval Nejvyšší soud na konferenci Evropské asociace pracovních právních soudců v Bruselu s tématem „Nezávislí pracovníci – svoboda nebo otroctví“ předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D. JUDr. Novotný se zúčastnil společně s JUDr. Mojmírem Putnou i pravidelného setkání právníků zabývajících se pracovním právem nazvaného „Europarechtliches Symposion“, které se konalo v roce 2012 v Erfurtu. Tématem setkání byla svoboda volného pohybu pro zaměstnance a pro zaměstnavatele.

JUDr. Josef Rakovský, předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia, absolvoval v roce 2012 konferenci Asociace nejvyšších soudů frankofonní oblasti v Paříži s tématem „Výkon soudních rozhodnutí ve frankofonní oblasti“, kde byl přijat generálním tajemníkem Asociace panem Jean Louistem Gillemem. Jakožto soudce ad hoc na seznamu národních zástupců ve Společném kontrolním orgánu EUROJUST (jednotka justiční spolupráce zřízená za účelem posílení boje proti závažné organizované trestné činnosti) se JUDr. Rakovský zúčastnil také zasedání kontrolního výboru organizace EUROJUST v Haagu.

Styčný soudce ve věcech mezinárodního rodinného práva při Haagské síti soudců, JUDr. Lubomír Ptáček, Ph.D., zastupoval Českou republi-

ku při celosvětovém setkání soudců Síť v Londýně (2013). Ze stejného titulu styčného soudce se JUDr. Ptáček zúčastnil i semináře „Přístup k rodině-právním soudům v EU, systému common-law a frankofonních zemích“ v Paříži.

V červnu 2013 předsedkyně Nejvyššího soudu, JUDr. Iva Brožová, místopředseda Nejvyššího soudu, JUDr. Roman Fiala a předseda senátu trestního kolegia, JUDr. Jan Bláha, navštívili Nejvyšší soud Polské republiky ve Varšavě. Kromě předsedy Nejvyššího soudu Polska, pana Stanislawa Dabrowského, byla delegace přijata i předsedou polského Ústavního soudu, panem Andrzejem Rzeplińskim.

Soudci a soudkyně Nejvyššího soudu se dále účastnili řady dalších kongresů, zahraničních seminářů a konferencí, zaměřených zejména na mezinárodní justiční spolupráci a evropské právo.

1.10. Činnost zahraničního oddělení

V letech 2012 a 2013 představovala stěžejní náplň činnosti zahraničního oddělení Nejvyššího soudu práce na rozsáhlé analýze mapující rozhodování českých civilních soudů ve vztahu k právu Evropské unie. Zahraniční oddělení se analýzou vnitrostátních rozhodnutí, v nichž soudy přistoupily k aplikaci nebo výkladu unijního práva, zabývá kontinuálně již od roku 2005. Díky spolupráci se soudy prvních a druhých stupňů se zahraničnímu oddělení podařilo shromáždit několik set rozhodnutí, které se staly podkladem pro přípravu série přednášek „Zásady práva Evropské unie v aplikační praxi českých soudů“. Zahraniční oddělení v rozmezí března a listopadu 2012 zorganizovalo ve spolupráci s dalšími soudy 9 odborných seminářů a přednášek na Nejvyšším soudě, Krajském soudě v Ostravě, Vrchním soudě v Olomouci, Krajském soudě v Českých Budějovicích, Městském soudě v Praze, Krajském soudě v Ústí nad Labem a v pobočce Liberec, Vrchním soudě v Praze, Krajském soudě v Plzni, a také na půdě Justiční akademie. Přednášky byly zaměřené na práci soudů se základními zásadami evropského práva, určování příslušnosti a pravomoci ve věcech s přeshraničním prvkem a největší problémy a výzvy spotřebitelského práva. Výsledným výstupem analytické činnosti rozhodování českých soudů se stala publikace „Aplikace unijního práva českými civilními soudy 2009 – 2011“.

Pracovníci zahraničního oddělení dále zorganizovali přednášky o českém soudním systému a rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu pro studenty a vyučující práva z University of Leiden v lednu 2012, pro

delegaci soudců a profesorů práva z John Marshall Law School v říjnu 2012 a květnu 2013, a pro členy Finnish Lawyer's Society v dubnu 2013.

Nejvyšší soud je aktivním členem Sítě předsedů nejvyšších soudů Evropské unie, v rámci níž zahraniční oddělení zabezpečuje oficiální komunikaci a odborné výstupy pro konference a jednání týkající se nezávislosti justice, soudního rozhodování a legislativního vývoje na úrovni Evropské unie. V letech 2012 – 2013 zahraniční oddělení připravilo odborné podklady zejména k tématům vzájemné důvěry v evropském justičním prostoru, ochraně demokratických hodnot v prostoru EU, rekodifikaci nařízení Brusel I či k nové připravované úpravě evropské kupní smlouvy. Zahraniční oddělení také zajišťuje kontakt s Evropským právním institutem, jehož institucionálním pozorovatelem se stal Nejvyšší soud v únoru 2012.

Analytická a rešeršní činnost představuje hlavní část agendy zahraničního oddělení. Zahraniční oddělení se pravidelně podílí na přípravě analýz vybraných problémů unijního práva nebo na komparacích zahraniční právní úpravy a judikatury jiných nejvyšších soudů v souvislosti s rozhodovací činností Nejvyššího soudu, připomínkuje rozhodnutí určená k publikaci ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu. V rámci informování soudců o aktuálním vývoji v mezinárodním a unijním právu zahraniční oddělení již čtvrtým rokem vydává bulletin zahraničního oddělení, v němž přináší informace o rozhodnutích Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva, nových legislativních předpisech EU, judikatuře nejvyšších soudů

ostatních evropských zemí aplikujících právo EU nebo o nových předběžných otázkách, které Soudnímu dvoru EU předkládají české soudy.

V rámci spolupráce s trestním kolegiem Nejvyššího soudu se v letech 2012 s 2013 zahraniční oddělení podílelo na vyřízení 38 žádostí o povolení průvozu přes území České republiky.

V neposlední řadě zahraniční oddělení zajišťuje překlady rozhodnutí a odborných materiálů do cizích jazyků. Společně s analytickými odděleními Nejvyššího správního soudu, Ústavního soudu, Veřejného ochránce pro lidská práva a s kanceláří vládního zmocněnce pro zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva pravidelně připravuje anotace nejvýznamnější nové judikatury ESLP. Zajišťuje také naplňování databáze JURIFAST anglickými anotacemi zajímavých rozhodnutí Nejvyššího soudu, které souvisí s právem Evropské unie. Resumé a překlady stěžejních rozhodnutí Nejvyššího soudu s evropským prvkem jsou nově v anglickém jazyce publikována i na webových stránkách Nejvyššího soudu.

1.11. Oddělení evidence judikatury

Na Nejvyšším soudě působí Oddělení evidence judikatury (dále jen „OEJ“) od 1. října 2011 a jeho hlavním cílem je provádění právní analytické odborné činnosti zejména v oblasti judikatury a její evidence, a to ve věcech patřících do pravomoci rozhodování českých soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení.

Hlavní náplň práce OEJ souvisí s rekodifikací předpisů soukromého práva, zejména zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, který nabyl účinnosti 1. ledna 2014 (dále jen „OZ“). OEJ se věnuje rozsáhlé činnosti, kdy shromažďuje judikaturu k jednotlivým oblastem předchozí právní úpravy podle zákona č. 40/1964 Sb., vyhodnocuje její použitelnost ve vztahu k OZ a vytváří takto ucelené judikatorní kompilace v určitém segmentu právní regulace.

OEJ rovněž organizuje odborné přednášky a sleduje vývoj změn zákonné úpravy i v jiných právních oblastech, nejen týkáje se rekodifikace. V rámci odborných přednášek např. doc. JUDr. Ivana Štenglová představila formou exkursu změny na téma „Právnícké osoby po rekodifikaci“, JUDr. Jiří Spáčil, CSc., prezentoval téma „Držba a vydržení v novém občanském zákoníku a otázky s tím související“ a v souvislosti se změnou právní úpravy dovolacího řízení (účinné od 1. ledna 2013) se konala přednáška na téma „Dovolání v civilním řízení“ pod záštitou JUDr. Ljubomíra Drápala. Spolu s Právníkou fakultou Masarykovy univerzity

ty a Nejvyšším správním soudem OEJ vedlo pro studenty workshop na téma „Práce s judikaturou na NS a NSS“.

Při své činnosti OEJ sleduje judikaturu vrcholných článků soudní soustavy, zvláště senátu, zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., a Ústavního soudu. OEJ také úzce spolupracuje s evidenci senáty jednotlivých kolegií Nejvyššího soudu a podílí se na zpracovávání podkladů pro jejich činnost a také na přípravě podkladů pro stanoviska Nejvyššího soudu, především v civilněprávní oblasti.

OEJ spravuje vnitřní databázi judikatury Nejvyššího soudu Lotus Notes a realizuje v dané sféře školení, kdy v roce 2013 proběhla 4 školení, např. v souvislosti s prohloubením systému kontroly anonymizace rozhodnutí Nejvyššího soudu iniciovaném OEJ. Pořádá také semináře o novinkách v právních informačních systémech užívaných u Nejvyššího soudu.

Spolupracuje se soudními orgány Evropské unie a participuje na plnění úkolů Nejvyššího soudu ve vztahu k databázi ECLI (identifikátoru evropské judikatury). OEJ zajišťuje především technickou implementaci ECLI. S pomocí Oddělení informačních technologií OEJ v rámci tohoto projektu kupř. vytvořilo převodní můstek k jednorázové indikaci všech rozhodnutí Nejvyššího soudu ECLI metadaty a na konci roku 2013 představilo projekt implementace ECLI Ústavnímu soudu a Nejvyššímu správnímu soudu, přičemž jednání o zavedení ECLI na soudech nižších stupňů jsou zatím v počátcích.

OEJ dále sleduje soudní rozhodnutí uveřejněná v relevantních právních časopisech, úzce spolupracuje s právními fakultami v ČR, s nimiž se podílí na plnění jednotlivých dílčích úkolů a pro futuro bude participovat na projektech, spočívajících např. v přípravě přednášek zaměřených na problémy spojené s rekodifikací a také zahájí publikační činnost ve smyslu kontinuity tradice dřívějších Sborníků Nejvyššího soudu.

Je zapojeno i do aktivit spolutvůrce metodiky odškodňování újmy na zdraví po nabytí účinnosti OZ, JUDr. Petra Vojtko, kdy OEJ zpracovalo analýzu rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu v oblasti mimořádného navyšování odškodnění podle ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., a zúčastnilo se rovněž jednání na dané téma.

OEJ se aktivně účastní řady projektů organizovaných Ministerstvem spravedlnosti nebo Ministerstvem vnitra (např. Projekt digitalizace justice).

1.12. Sympozia a další odborné akce

I v letech 2012 a 2013 pokračoval Nejvyšší soud v pořádání odborných symposií nad judikaturou Nejvyššího soudu. Tato setkání patří v rámci České republiky k ojedinělým způsobům, jak mohou soudy získat zpětnou vazbu ve vztahu ke své vlastní rozhodovací praxi. Nejvyšší soud pravidelně koná odborná sympozia, jejichž obsahem je přednes příspěvků autorů z řad praktikující právníkové veřejnosti (zejména advokátů, notářů, soudců civilních soudů nižších stupňů, exekutorů, podnikových právníků, jakož i právníků orgánů státní správy a samosprávy) a akademické sféry. Tyto příspěvky se přitom týkají právních názorů zaujatých v rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Smyslem je především poukázat na případné praktické problémy, ke kterým může při realizaci právních závěrů dojít, najít v rámci odborné diskuse vhodná řešení, která by Nejvyšší soud v rámci další rozhodovací praxe měl dále rozvinout.

Odborná sympozia se konají pravidelně na předem vyhlášená témata, jednak za účasti soudců Nejvyššího soudu, kteří se danou problematikou zabývají v rámci své rozhodovací agendy, a rovněž za účasti zástupců předních právnických fakult v České republice, kteří se problematice věnují po odborné stránce.

8. odborné sympozium na téma „Územní samospráva z pohledu soukromého práva v judikatuře Nejvyššího soudu“

Obsahem symposia, které se konalo 5. září 2012 pod záštitou předsedkyně Nejvyššího soudu Ivy Brožové, byly příspěvky k následujícím rozhodnutím Nejvyššího soudu:

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. května 2011, sp. zn. **30 Cdo 4255/2009**

Příspěvek Mgr. Aleše Roztočila, LL.M. a JUDr. Petry Bohúnové, LL.M. Eur. Int. (Havel, Holásek & Partners, s. r. o., advokátní kancelář) a oponentní příspěvek JUDr. Adama Furka (Oddělení legislativně-právního odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra) se zabýval problematikou uzavírání smluv ze strany obce a vzájemného vymezení postavení starosty vůči obecnímu zastupitelstvu při kontraktačním jednání. Nejvyšší soud dospěl v komentovaném rozhodnutí k závěru, že pokud starostou uzavřená převodní smlouva, coby právní úkon obce, nekoresponduje obsahu vydaného rozhodnutí zastupitelstva obce k uzavření takového právního úkonu a týká se přitom podstatných náležitostí daného právního úkonu, jde o právní úkon neplatný podle § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem.

2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. **31 Cdo 1945/2010**

Příspěvek JUDr. Zbyška Kordače, LL.M. (Weinhold Legal, v. o. s., rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR a Mezinárodního rozhodčího soudu Hospodářské komory Rakouska, externí vyučující na katedře obchodního práva PF UK) se věnoval aktuálnímu problému sjednávání rozhodčích doložek, kterými jsou určeni rozhodci ad hoc podle předpisů právníkové osoby, jež není stálým rozhodčím soudem ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb. I zde Nejvyšší soud dovodil neplatnost takové rozhodčí doložky.

3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2009, sp. zn. **29 Cdo 4284/2007**

Příspěvek Mgr. Tařany Kolářové (ŘANDA HAVEL LEGAL advokátní kancelář s. r. o.) se vyslovil kladně k řešení nastavenému Nejvyšším soudem ve vztahu k otázce neúčinnosti rozhodnutí valné hromady. Nejvyšší soud zde vyslovil přesvědčení, že pokud valná hromada akciové společnosti konaná do šesti měsíců od posledního dne účetního období (§ 184 odst. 3 obč. zák.) projednala účetní závěrku za ono účetní období a na jejím základě rozhodla o rozdělení zisku, pak mimořádná valná hromada konaná v témže roce po uplynutí šesti měsíců od posledního dne účetního období není oprávněna na základě téže účetní závěrky rozhodnout o jiném rozdělení zisku. V této souvislosti bylo rovněž připomenuto, že usnesení valné hromady akciové společnosti o rozdělení zisku z minulých let mezi akcionáře lze ve smyslu ustanovení § 4a odst.

1 písm. a) zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, pokládat za jednání akciové společnosti směřující ke zmenšení jejího majetku; a nejde tedy o „běžnou obchodní činnost“ akciové společnosti.

4. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne ze dne 27. října 2010, sp. zn. **33 Cdo 4246/2008**

Příspěvek JUDr. Daniela Kaplana, LL.M. (HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.) se zabýval otázkou absolutní neplatnosti kupní smlouvy za situace, kdy smluvní strany takovým úkonem sledují zajišťovací převod práva. Autor nesouhlasil se závěrem Nejvyššího soudu, podle něhož je-li účelem převodu vlastnického práva k nemovitostem na věřitele ze smlouvy o půjčce zajištění pohledávky ze smlouvy o půjčce s tím, že po splacení půjčky kupující převede vlastnické právo k nemovitostem zpět na žalobkyni, nejedná se o kupní smlouvu ve smyslu § 588 obč. zák., nýbrž o ujednání odpovídající zajišťovacímu převodu vlastnického práva, které má obligatorní písemnou formu (§ 553 obč. zák.), a musí obsahovat dohodu o tom, jak se smluvní strany vypořádají v případě, že k uhrazení dluhu ze smlouvy o půjčce řádně a včas nedojde.

9. odborné sympozium

Pod záštitou místopředsedy Nejvyššího soudu JUDr. Romana Fialy se na půdě Nejvyššího soudu uskutečnilo 4. června 2013 pracovní právní sympozium, a to za účasti soudců Nejvyššího soudu rozhodujících v pracovní právních sporech, tak z účasti advokátů z renomovaných advokátních kanceláří.

Odborné konference

Pod záštitou místopředsedy Nejvyššího soudu JUDr. Romana Fialy se uskutečnila 5. 11. 2013 na půdě Nejvyššího soudu pracovněprávní konference. Mezi nejvýznamnější účastníky konference patřili místopředsedkyně Ústavního soudu JUDr. Milada Tomková, náměstek ministra spravedlnosti Mgr. František Korbek, Ph.D., náměstek ministryně práce a sociálních věcí JUDr. Petr Šimerka, děkanka Právnické fakulty Masarykovy univerzity prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, JUDr. Ljubomír Drápal, předseda senátu Nejvyššího soudu, prof. JUDr. Miroslav Bělina, doc. JUDr. Jan Pichrt (oba Právnická fakulta Karlovy univerzity), JUDr. Zdeněk Novotný, předseda senátu Nejvyššího soudu, prof. JUDr. Zdeňka Gregorová (Právnická fakulta Masarykovy univerzity) a předsedové vrchních a krajských soudů.

Úsek místopředsedy Nejvyššího soudu ve spolupráci s Českou společností pro evropské a srovnávací právo pořádal 18. prosince 2013 kulatý stůl na téma „Unijní ochrana spotřebitele v české justiční praxi“.

Rozhodovací činnost

2.

2.1. Občanskoprávní a obchodní kolegium

Občanskoprávní a obchodní kolegium je základním organizačním článkem Nejvyššího soudu pro zajišťování jednoty a zákonnosti rozhodování soudů v občanském soudním řízení. Podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. a/ zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů Nejvyšší soud jako vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování tím, že rozhoduje o mimořádných opravných prostředcích v případech stanovených zákony o řízení před soudy. Činí tak vlastní rozhodovací působností v řízeních o dovoláních proti rozhodnutím odvolacích soudů a mimorozhodovací kompetenci zaujímáním stanovisek k rozdílné rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu a schvalováním vybraných rozhodnutí k uveřejnění ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Mimo zajištění spravedlivé ochrany práv a oprávněných zájmů účastníků civilního soudního řízení je řízení o dovolání jedním ze základních procesních nástrojů Nejvyššího soudu sloužících k plnění jeho zákonem stanovené role, jakožto vrcholného soudního orgánu sjednocujícího rozhodnutí obecných soudů.

V letech 2012 a 2013 sestávalo občanskoprávní a obchodní kolegium z předsedy kolegia a soudců zařazených celkem do 11 soudních oddělení (z toho 8 občanskoprávních a 3 obchodně právních). Určení soudců tvořících jednotlivé 3 členné procesní senáty (jejichž věci se označují zejména zkratkou Cdo) a způsob rozdělení věcí mezi oddělení stanoví rozvrh práce. Ten je založen na zásadě specializace – jednotlivým soudním oddělením se tak přidělují dovolání např. ve věcech pracovněprávních (oddělení 21), sporů z věcných práv (oddělení 22), ve věcech závazkových (oddělení 33), ve věcech náhrady škody (oddělení 25) ve sporech nájemních (oddělení 26), ve věcech sporů z restitucí a ve věcech bezdůvodného obohacení (oddělení 28), ve sporech o ochranu osobnostních práv a o náhradu škody a nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci (oddělení 30), ve věcech výkonu rozhodnutí a exekucí (oddělení 21) aj. Soudní oddělení zabývající se obchodněprávní agendou si člení agendu podle toho, zda jde o věci týkající se sporů ze závazků (oddělení 23 a 32), nebo o věci ostatní (společenské, směnečné, insolvenční aj., jež vyřizuje oddělení 29). Složení jednotlivých procesních senátů, nevyplyvá-li přímo z rozvrhu práce, a přidělení věcí konkrétnímu soudci stanoví řídící předseda senátu, ten takto určuje i konkrétního předsedu senátu v procesním slova smyslu. Určený soudce vypracuje návrh rozhodnutí, rozhodnutí samého je

dosaženo až teprve jeho většinovým (popř. jednomyslným) schválením v procesním senátu.

Těžiště rozhodovací činnosti senátů kolegia leží v rozhodování o dovoláních účastníků proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů tam, kde to zákon připouští. Dovolání je podle platného a účinného zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), jedním z mimořádných opravných prostředků. Řízení o tomto mimořádném opravném prostředku, k jehož projednání a rozhodnutí je funkčně příslušný Nejvyšší soud (§ 10a o. s. ř.), je od 1. 1. 2013 upraveno v hlavě třetí, části IV. o. s. ř., v § 236 až 243g.

Dovolání podle o. s. ř. směřují pouze proti rozhodnutím soudů odvolacích, to znamená proti rozhodnutím soudů krajských nebo vrchních (v Praze pak proti rozhodnutí Městského soudu), jestliže tyto soudy rozhodovaly o odvolání proti rozhodnutím soudů prvních stupňů. Tato rozhodnutí mají zpravidla formu rozsudků. Od 1. 1. 2013 **může dovolání směřovat proti** všem rozhodnutím odvolacích soudů, kterými se odvolací řízení končí.

Dovoláním napadená rozhodnutí musí být navíc v právní moci. Jedná se o taková rozhodnutí, proti nimž nelze uplatnit žádný z řádných opravných prostředků podle o. s. ř. (např. odvolání). V praxi je rozhodnutí soudu odvolacího pravomocné, byly-li stejnopisy rozhodnutí doručeny všem osobám, u nichž to zákon předepisuje.

Dovatel, nemá-li sám nebo osoba za něj jednající právníké vzdělání, musí být při podání dovolání **zastoupen** advokátem nebo v některých věcech notářem (tam, kde to právní předpisy notáři umožňují).

Dovolání je **přípustné** pouze tehdy, jestliže to stanoví zákon (nikoliv tehdy, domnívá-li se tak účastník řízení či uvede-li to chybně odvolací soud v poučení). S novelou občanského soudního řádu provedenou zákonem č. 404/2012 Sb. došlo s účinností od 1. 1. 2013 k podstatné změně právní úpravy dovolacího řízení.¹ Tato změna se zásadním způsobem dotkla též úpravy přípustnosti dovolání. Nově je tak dovolání přípustné proti všem rozhodnutím odvolacích soudů, jimiž se odvolací řízení končí, a to bez ohledu na znění napadeného výroku (není tedy důležité, jestli rozhodnutím odvolacího soudu došlo ke změně rozhodnutí soudu prvního stupně, k jeho potvrzení či zrušení). Dovolání je přípustné tehdy, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, a přitom:

- a) odvolací soud se při jejím řešení odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo
- b) tato otázka nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud vyřešena nebo

¹ Vzhledem k čl. II, bodu 7 zákona č. 404/2012 Sb., se tato právní úprava použije na všechna řízení o dovolání, která směřují proti takovým rozhodnutím odvolacích soudů, která byla vydána dne 1. 1. 2013 a později. Dovolání směřující proti rozhodnutím vydaným přede dnem 1. 1. 2013 se projednají podle předcházející právní úpravy dovolání.

- c) je tato otázka dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo
- d) má-li být taková otázka dovolacím soudem posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

V § 238 o. s. ř. zákon taxativně stanoví případy, kdy dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se řízení končí, není přípustné (např. dovolání není přípustné proti rozsudkům a usnesením odvolacích soudů, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50.000 Kč; to neplatí pro rozhodnutí, v nichž jde o vztahy ze spotřebitelských smluv nebo vztahy pracovníprávní).

Bez ohledu na omezení stanovená v § 238 o. s. ř. je dovolání podle § 238a o. s. ř. přípustné proti rozhodnutím odvolacích soudů, kterými bylo v průběhu odvolacího řízení rozhodnuto o tom:

- a) kdo je procesním nástupcem účastníka,
- b) o vstupu účastníka do řízení na místo dosavadního účastníka (§ 107a o. s. ř.),
- c) o přistoupení dalšího účastníka (§ 92 odst. 1 o. s. ř.) nebo
- d) o záměně účastníka (§ 92 odst. 2 o. s. ř.).

S novou právní úpravou platí, že dovolání lze **podat jen z toho důvodu**, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním

posouzení věci, ať už se v rozhodnutí jednalo o výklad otázky hmotného či procesního práva, na jejímž vyřešení napadené rozhodnutí závisí (§ 241a odst. 1 a § 237 o. s. ř.). Právní posouzení je nesprávné tehdy, jestliže soud na daný případ použije nesprávný právní předpis, nebo sice použije správný právní předpis, ale nesprávně jej vyloží nebo jej nesprávně aplikuje na daný případ. Jiný důvod dovolání nelze podle právní úpravy účinné od 1. 1. 2013 úspěšně uplatnit.

Od 1. 1. 2013 občanský soudní řád také zpřísnil nároky kladené na **náležitosti dovolání**. Dovolání musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o. s. ř.) a kromě údajů o tom, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá a čeho se dovolatel domáhá, obsahovat nově též vymezení důvodu dovolání a uvedení toho, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení. V dovolání přitom (též nově) nelze poukazovat na podání, která dovolatel učinil za řízení před soudem prvního stupně nebo v odvolacím řízení. Uvedené náležitosti lze doplnit jen po dobu, kdy běží lhůta k podání dovolání. Nejsou-li zákonem vyžadované náležitosti v této době splněny, dovolací soud takové dovolání odmítne, neboť trpí vadami, které nebyly ve lhůtě odstraněny a pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat. Přitom všem se v řízení u dovolacího soudu nepoužije postup podle § 43 o. s. ř., což znamená, že dovolatel není soudem vyzýván k tomu, aby dovolání, které neobsahuje všechny náležitosti, opravil či doplnil.

Všechny uvedené nároky na náležitosti dovolání jsou bytostně spjaty s výše uvedeným požadavkem na zastoupení dovolatele advokátem či v určitých případech i notářem (s výjimkami uvedenými v ustanovení § 241 odst. 2 a 3 o. s. ř.). Proto právní úprava dovolacího řízení vyžaduje, aby dovolání bylo též advokátem (či notářem) sepsáno (§ 241 odst. 4 o. s. ř.), přičemž se nepřihlíží k takovému obsahu podání, v němž dovolatel sice uvedl, v jakém rozsahu se rozhodnutí odvolacího soudu napadá, nebo v němž vymezil důvody dovolání, ale přitom nebyl vyžadovaným způsobem zastoupen (§ 241a odst. 5 o. s. ř.). Napadené rozhodnutí **přezkoumá Nejvyšší soud jen v takovém rozsahu**, v němž toto rozhodnutí napadl dovolatel. Jinými slovy řečeno, Nejvyšší soud je vázán při svém přezkumu tím, že zkoumá jen to, proti čemu účastník řízení ve svém dovolání brojí. Výjimky z tohoto pravidla stanoví § 242 odst. 2 o. s. ř.. Nejvyšší soud rozhoduje o dovolání v civilním soudním řízení v naprosté většině případů bez jednání. Nejvyšší soud dovolací řízení **zastaví**, není-li dovolatel zákonem vyžadovaným způsobem právně zastoupen nebo vzal-li dovolatel dovolání zpět.

Není-li dovolání přípustné, či trpí-li vadami, pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat, dovolací soud dovolání **odmítne**. Rozhodnutí o tom vydá do 6 měsíců ode dne, kdy mu věc byla předložena. Je-li dovolání odmítáno pro nepřipustnost, musí s tím souhlasit všichni členové senátu.

Je-li dovolání přípustné, avšak dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je správné, dovolání **zamítne jako nedůvodné**.

Jestliže ovšem dovolací soud dopřeje k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu správné není, může je (podle úpravy účinné od 1. 1. 2013) **změnit**, jestliže dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout.

Nejsou-li splněny podmínky ani pro jeden z právě uvedených postupů, dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu **zruší a případ mu vrátí** k dalšímu řízení. Jestliže se však důvody, pro něž bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, vztahují i na rozhodnutí soudu prvního stupně, dovolací soud zruší i toto rozhodnutí a případ vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Průběh dovolacího řízení lze průběžně sledovat v aplikaci **INFOSOUD**, dostupné na internetových stránkách Nejvyššího soudu nebo na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti (www.justice.cz). Všechna rozhodnutí jsou v anonymizované podobě zveřejňována na webových stránkách www.nsoud.cz.

Je skutečností, že převaha nápadu nových věcí k Nejvyššímu soudu nad rozhodovací kapacitou senátů způsobuje, že rozhodnutí o dovoláních jsou vydávána s jistou časovou prodlevou od nápadu věci (v mnohých případech, nyní však již nikoli ve většině, jednoho až dvou roků). Věci jsou v zásadě vyřizovány v pořadí podle data jejich nápadu k Nejvyššímu soudu, ovšem za priority hlediska celkové délky soudního řízení a jejich veřejného i individuálního významu. Zkrácení délky řízení a koncentraci soudců na podstatu rozhodování v nejvyšší soudní instanci mají napomáhat asistenti soudců (v současné době působí

u každého soudce jeden až dva asistenti), i díky tomu se neustále zvyšuje počet vyřízených věcí.

V porovnání s rokem 2001 došlo v roce 2013 ke zvýšení počtu napadlých dovolání cca o 48 %. Nápad dovolání v roce 2012 poklesl oproti roku 2011 o cca 12,5 %, a projevil se tak trend daný důsledky novely o. s. ř. provedené zákonem č. 7/2009 Sb. Nápad dovolání v roce 2013 v porovnání s rokem 2012 ovšem opět narostl o cca 13 %, což bylo jistě způsobeno rozšířením dovolacího přezkumu v důsledku novely dovolacího řízení provedené zákonem č. 404/2012 Sb. Nárůst nevyřízených věcí v letech 2001 až 2011 činil 147 %. Od čtvrtého čtvrtletí roku 2009 ovšem dochází k postupnému snižování počtu nevyřízených dovolání – od počtu 5724 k 30. 9. 2009 až po 2692 ke dni 31. 12. 2013, tedy v porovnání těchto dvou dat došlo k poklesu nevyřízených věcí o cca 53 %.

Rok	Počet soudců	Převzato nevyřízených	Nápad dovolání	Vyřízeno	Průměr na soudce	
					Nápad	Vyřízených
2012	43	4165	4036	5098	94,5	118,6
2013	44	3103	4623	4945	105,1	112,4

Zvládnutí zákonného poslání Nejvyššího soudu v rozhodovací činnosti je ovšem výrazně ovlivněno velkým podílem dovolání, o nichž dovolací soud nakonec věcně nerozhoduje, neboť řízení zastavuje anebo dovolání pro jeho nepřípustnost odmítá.

Nejčastější příčinou odmítnutí dovolání je okolnost, že odvolací soud rozhodl v souladu s judikaturou. Četná dovolání jsou založena na zákonem nepřipustěném zpochybňování skutkového základu případu zjištěného odvolacím soudem nebo na situacích, kdy otázku po právní stránce zásadního významu nelze dovodit, případně není rozhodná pro výsledek.

Rok	Zrušeno	Změněno	Zamítnuto	Odmítnuto	Jinak
2012	1045	0 (nebylo možné)	729	2240	617
2013	846	3	566	2467	691

Dospěje-li procesní senát Nejvyššího soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od názoru již dříve vyjádřeného v rozhodnutí Nejvyššího soudu, postoupí věc velkému senátu (senát 31 Cdo) tvořenému 15 soudci (12 představiteli jednotlivých soudních oddělení, předsedkyní soudu, místopředsedou soudu a předsedou kolegia, který velkému senátu předsedá). V porovnání s předchozími dvěma lety, v jejichž průběhu bylo velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu předloženo procesními senáty celkem 33 případů (v roce 2010 – 17 případů a v roce 2011 – 16 případů), byl v letech 2012 a 2013 předložen velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia zcela totožný počet případů (v roce 2012 – 18 případů, v roce 2013 – 15 případů).

Nejvyšší soud kromě řízení o dovolání rozhoduje ještě v jiných případech, které mu přísluší podle občanského soudního řádu či podle jiných zákonů. Jde předně o spory o příslušnost mezi soudy. Jedná se jak o spory mezi soudy týkající se věcné příslušnosti (§ 104a o. s. ř.), tak i o spory mezi soudy týkající se místní příslušnosti (§ 105 o. s. ř.), dále o návrhy na odnětí a přikázání věci, jestliže příslušný soud nemůže o věci jednat, protože jeho soudci jsou vyloučeni, či v případě, že se to jeví vhodné (§ 12 o. s. ř.). Dále Nejvyšší soud rozhoduje o námitkách o vyloučení soudců vrchních soudů nebo o vyloučení soudců Nejvyššího soudu (zde rozhoduje vždy jiný senát) z projednání a rozhodnutí případu, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo jejich zástupcům, je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti (§ 14 a následující o. s. ř.), dále o návrzích na určení soudu, který věc projedná a rozhodne o ní, jde-li o věc, jež patří do pravomoci českých soudů, ale chybí podmínky místní příslušnosti anebo je nelze zjistit (§ 11 odst. 3 o. s. ř.), a konečně v řízeních o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle ustanovení § 174a zákona o soudech a soudcích ve znění pozdějších předpisů. Podle zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, rozhoduje Nejvyšší soud o uznání pravomocných cizích rozhodnutí ve věcech manželství a ve věcech určení (zjištění nebo popření) otcovství, je-li alespoň jedním z účastníků řízení občan ČR.

V rovině mimorozhodovací činnosti plní kolegium svoji sjednocovací roli zaujímáním stanovisek k rozhodovací činnosti soudů ve věcech určitého druhu na základě vyhodnocení pravomocných, obvykle co do obsažených právních názorů vzájemně rozporných rozhodnutí soudů. K přijetí stanoviska je při jednání kolegia zapotřebí většiny hlasů pří-

tomných členů kolegia (všech soudců do něj zařazených) při nezbytné dvoutřetinové účasti všech jeho členů. V zájmu jednotného rozhodování soudů Nejvyšší soud vydává Sbíрку soudních rozhodnutí a stanovisek, ve které uveřejňuje na základě rozhodnutí nadpoloviční většiny za nezbytné přítomnosti poloviny členů kolegia při jeho jednání významná rozhodnutí Nejvyššího soudu i ostatních obecných soudů.

2.1.1. Nejdůležitější rozhodnutí přijatá senáty občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu v letech 2012 – 2013

Přestože od 1. 1. 2014 došlo v oblasti soukromého práva (k jehož výkladu jsou soudci občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu příslušní) k podstatným změnám, a to zejména v důsledku nabytí účinnosti nového občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích a celé řady souvisejících předpisů, jsou v následujících řádcích ve stručnosti prezentována některá významná rozhodnutí Nejvyššího soudu přijatá v letech 2012 a 2013 nebo v těchto letech publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Ve výběru jde proto o taková rozhodnutí, která by i přes uvedené změny soukromoprávních předpisů neměla ztratit na své důležitosti a schopnosti sjednocovat rozhodování soudů právě v oblasti soukromého práva.

Obchodněprávní judikatura

Nejvyšší soud se v období dvou uplynulých let zabýval celou řadou otázek souvisejících s výkladem předpisů upravujících obchodněprávní

vztahy (ať už se jednalo o závazkové právní vztahy či třeba právní vztahy týkající se korporátního práva), jejichž řešení v některých oblastech významně ovlivnilo činnost podnikatelských subjektů.

Převod majetku v režimu § 196a odst. 3 obchodního zákoníku

Jedním z velmi významných rozhodnutí Nejvyššího soudu v oblasti obchodního práva se stal rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 8. února 2012, sp. zn. **31 Cdo 3986/2009**², v němž se Nejvyšší soud odklonil od své dřívější judikatury vztahující se k uvedenému ustanovení, které směřuje k ochraně akcionářů a věřitelů obchodních společností. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí přijal a odůvodnil závěr, že „byla-li ve smlouvě o převodu majetku podléhající ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. sjednána tržní (v daném místě a čase obvyklá) cena, popř. cena pro společnost výhodnější, není tato smlouva neplatná jen proto, že cena nebyla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem.“

Výklad uvedeného ustanovení je obsažen také v rozsudku ze dne 29. listopadu 2012, sp. zn. **29 Cdo 300/2010**³, v němž bylo konstatováno, že „režimu ustanovení § 196a odst. 3 obch. zák. (ve znění účinném do 30. 6. 2008) jsou podřízeny (v rozsahu jím vymezeném) rovněž úplatné převody majetku společnosti na zakladatele této společnosti bez zřetele

k tomu, že v době převodu již zakladatel společnosti není jejím společníkem.“

Sídlo obchodní společnosti

V usnesení ze dne 18. května 2011, sp. zn. **29 Cdo 3692/2010**⁴, se Nejvyšší soud zabýval otázkou, jak má postupovat rejstříkový soud v případě, že se dozví, že obchodní společnost nemá právní důvod k užívání prostor, v nichž má zapsané své sídlo. Soud dospěl k závěru, že „zjistí-li rejstříkový soud, že zanikl (či nikdy neexistoval) právní důvod užívání prostor, ve kterých je umístěno zapsané sídlo obchodní společnosti, vyzve ji ke zjednání nápravy. Nejednají-li společnost v soudem určené přiměřené lhůtě nápravu (nedoloží-li listinu osvědčující právní důvod užívání zapsaného sídla, popř. nerozhodne-li o změně svého sídla), rozhodne soud v řízení podle § 200e o. s. ř. o zrušení společnosti s likvidací (§ 29 odst. 6 obch. zák.).“

Ve vztahu k této problematice Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 14. července 2011, sp. zn. **30 Cdo 5289/2009** doplnil, že „nejedná-li soud k podnětu třetí osoby podle § 29 odst. 6 obch., zák., může tím založit odpovědnost za nesprávný úřední postup spočívající v porušení povinnosti učinit úkon v přiměřené době.“

² Uveřejněný pod číslem 67/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Toto rozhodnutí bylo oceněno na XX. konferenci Karlovarských právnických dnů cenou „Pocta judikátu“.

³ Uveřejněný pod číslem 32/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

⁴ Uveřejněné pod číslem 12/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Odpovědnost člena představenstva za škodu

V rozsudku ze dne 29. dubna 2013, sp. zn. **29 Cdo 2363/2011**⁵, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „odpovědnost člena představenstva za škodu způsobenou vyplacením dividend v rozporu s ustanoveními § 65a nebo § 178 obch. zák. (§ 179 odst. 1 obch. zák.) je odpovědností za porušení péče řádného hospodáře.“ V odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud zdůraznil, že „člen představenstva odpovídá za řádný (v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře jsoucí) výkon funkce, nikoliv za výsledek své činnosti. Jedná-li člen představenstva s péčí řádného hospodáře, není povinen hradit společnosti škodu, byť by v důsledku takového jednání vznikla. Nezbytným předpokladem vzniku povinnosti člena představenstva hradit společnosti škodu vzniklou vyplacením dividend v rozporu s ustanoveními § 65a nebo § 178 obch. zák. je tudíž závěr, že porušil péči řádného hospodáře.“

Osvobození právnické osoby (podnikatele) od soudních poplatků

Z dalších zajímavých rozhodnutí v obchodněprávní judikatuře Nejvyššího soudu je dobré poukázat i na usnesení ze dne 17. července 2013, sp. zn. **29 Cdo 1301/2013**⁶, v němž Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „osvobození od soudních poplatků podle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. lze přiznat i právnické osobě – podnikateli.“ K tomu Nejvyšší soud doplnil, že „osvobození od soudního poplatku pak nelze právnické osobě

⁵ Uveřejněný pod číslem 75/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

⁶ Uveřejněný pod číslem 99/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

– podnikateli odepřít jen proto, že její objektivní neschopnost k úhradě soudního poplatku je důsledkem její podnikatelské činnosti (že potud nese „podnikatelské“ nebo „hospodářské“ riziko).“

Užití názvu kraje pro podnikatelské účely

V rozsudku ze dne 13. ledna 2011, sp. zn. **23 Cdo 2667/2008**⁷, se Nejvyšší soud zabýval velmi zajímavým případem. Řešil v něm otázku, zda se podnikatel, mezi nímž a krajem neexistuje žádná souvislost, z níž by bylo možné dovozovat oprávněnost užití názvu kraje ve firmě podnikatele, a zároveň kraj nedal tomuto podnikateli k takovému užití svého názvu souhlas, dopouští neoprávněného použití názvu kraje coby právnické osoby tím, že název kraje zahrnul do své firmy (názvu). Dospěl k závěru, že „název kraje jakožto vyššího územního samosprávného celku není před neoprávněným užitím chráněn podle § 12 odst. 1 ve spojení s § 10 odst. 1 obch. zák., ale podle § 19b odst. 2 obč. zák. Užití názvu „kraje“ pro podnikatelské účely je neoprávněným zásahem do oprávněných zájmů „kraje“.“

Nemravná výše úroků z prodlení

Právně i společensky velmi významnou a zároveň i kontroverze budící otázkou se zabýval Nejvyšší soud v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 16. května 2012, sp. zn. **31 Cdo 717/2010**⁸. V tomto rozhodnutí byl přijat obecný závěr,

⁷ Uveřejněný pod číslem 62/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

⁸ Uveřejněný pod číslem 104/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

že „při posouzení, zda se účastníky sjednaná sazba úroků z prodlení přičítá dobrým mravům ve smyslu § 39 obč. zák., nelze bez zvážení všech rozhodných okolností konkrétního případu vyjít pouze ze závěrů jiného rozhodnutí soudu v obdobné věci a nepostačí jen srovnání smluvené sazby úroku z prodlení se sazbou zákonnou.“

Insolvenční a konkursní judikatura

Ve specializované agendě insolvenčního (a podle ještě stále aplikované úpravy konkursního) řízení, která v rámci rozvrhu práce Nejvyššího soudu také již tradičně přísluší soudnímu oddělení č.29, jsou pravidelně řešeny právní otázky mající významný dopad do majetkových poměrů osob (právnických i fyzických), které se ocitly v situaci, v níž nejsou schopny dostát všem svým závazkům. Význam judikatury Nejvyššího soudu v této oblasti se bohužel zvýšil v souvislosti s nastalou ekonomickou krizí. I z těchto důvodů je insolvenční (konkursní) judikatura pravidelnou součástí Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. V následujících řádcích jsou obsaženy citace právních vět jen k několika rozhodnutím v této oblasti.

Vyvrácení domněnky platební neschopnosti

Podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. března 2012, sen. zn. **29 NSCR 38/2010**⁹, „dlužník vyvrátí domněnku své platební ne-

⁹ Uveřejněné pod číslem 83/2012 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

schopnosti ve smyslu § 3 odst. 2 insolvenčního zákona, jakmile v insolvenčním řízení osvědčí nebo prokáže schopnost uhradit všechny splatné závazky těch věřitelů, jež má insolvenční soud pro účely rozhodnutí o věřitelském insolvenčním návrhu za osvědčené. Seznam závazků dlužníka ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona musí obsahovat i údaj o výši a splatnosti jednotlivých závazků v něm uvedených.

Pro výsledek řízení o odvolání dlužníka proti rozhodnutí o úpadku dlužníka není významné, že insolvenční soud osvědčil úpadek dlužníka, ačkoliv věřitelský insolvenční návrh měl vady, pro které mohl být odmítnut dle § 128 odst. 1 insolvenčního zákona.“

Lhůta ke splácení pohledávek v rámci oddlužení

V usnesení ze dne 28. února 2013, sen. zn. **29 NSCR 12/2013**¹⁰, Nejvyšší soud uzavřel, že „lhůta 5 let stanovená insolvenčním zákonem dlužníku ke splácení pohledávek věřitelů při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře je lhůtou konečnou (nejzazší), přičemž její počátek určuje pro danou insolvenční věc vždy termín první splátky určený rozhodnutím o schválení oddlužení.

Jestliže dlužník za trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře není schopen hradit měsíční splátky předpokládané

¹⁰ Uveřejněné pod číslem 77/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

podle schváleného oddlužení, ačkoliv řádně plní povinnosti uvedené v § 412 odst. 1 a 3 insolvenčního zákona, není to důvodem k postupu podle § 418 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona; postup podle § 418 odst. 1 písm. b) insolvenčního zákona tím však není vyloučen.“

Nepoctivý záměr dlužníka při schválení oddlužení

V usnesení ze dne 30. dubna 2013, sen. zn. **29 NSCR 45/2010**¹¹, se Nejvyšší soud zabýval další otázkou vztahující se k povolení oddlužení. Dospěl k závěru, že „vyjde-li po schválení oddlužení najevo, že dlužník navrženým oddlužením sledoval nepoctivý záměr, je to důvodem ke zrušení schváleného oddlužení podle § 418 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona.

Dlužník je ve smyslu ustanovení § 104 odst. 1 písm. b), odst. 3 insolvenčního zákona povinen uvést v seznamu závazků i pohledávku, jejíž pravost (důvodnost) zpochybňuje.

Z toho, že dlužník v seznamu závazků zamlčel své zahraniční věřitele a že v seznamu svého majetku neoznačil majetek tvořený podíly v zahraničních společnostech, lze usuzovat na nepoctivý záměr dlužníka při oddlužení.“

¹¹ Uveřejněné pod číslem 86/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Škoda způsobená zahájením insolvenčního řízení

V usnesení ze dne 12. července 2012, sen. zn. **29 NSCR 15/2010**¹², Nejvyšší soud uzavřel, že „dlužník nebo jiný dlužníkův věřitel má ve smyslu ustanovení § 147 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona právo na náhradu škody nebo jiné újmy, která mu vznikla zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu také vůči insolvenčnímu navrhovateli, jehož insolvenční návrh zamítl insolvenční soud jen proto, že nedoložil svou splatnou pohledávku proti dlužníku (§ 105 insolvenčního zákona).

Insolvenční navrhovatel, jehož odpovědnost za škodu nebo jinou újmu vzniklou zahájením insolvenčního řízení a opatřeními přijatými v jeho průběhu je dovozována jen proto, že coby důvod zamítnutí insolvenčního návrhu v insolvenčním řízení vyšlo najevo, že sporné skutečnosti týkající se jeho pohledávky nebude možné osvědčit pouze listinami a provedením věcně (okruhem sporných skutečností) opodstatněných důkazů, by insolvenční soud nahrazoval sporné řízení o pohledávce, se této odpovědnosti zprostil, jestliže prokáže, že v době zamítnutí insolvenčního návrhu jeho splatná pohledávka proti dlužníku po právu existovala.“

¹² Uveřejněné pod číslem 10/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

Nepřiměřená délka insolvenčního řízení

V rozsudku ze dne 31. května 2012, sp. zn. **29 Cdo 2012/2010**¹³, se Nejvyšší soud zabýval problematikou nepřiměřené délky řízení. „Závěr, že celková délka řízení není přiměřená (ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.), není možné učinit, aniž by soud zformuloval úsudek, z něž bude patrné, které z rozhodných okolností se projeví v hodnocení délky řízení jako nepřiměřené (v porovnání s těmi, jež by jinak odůvodňovaly závěr o přiměřenosti délky řízení).

Jen z toho, že stát poskytl před zahájením soudního sporu (nebo i v jeho průběhu) o náhradu nemajetkové újmy v penězích za nepřiměřenou délku řízení poškozenému zadostiučinění formou konstatování porušení práva, nelze pro účely takového sporu bez dalšího budovat skutkové a právní závěry na tom, že celková délka řízení „není přiměřená“.

Při posouzení celkové doby řízení pro účely přiznání nároku na přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (ve spojení s § 13 odst. 1, větou druhou a třetí, tohoto zákona) se konkursní řízení vedené podle zákona č. 328/1991 Sb. posuzuje jako samostatné řízení; to zda osoba domáhající se takového zadostiučinění vedla o pohledávce uplatněné v konkursu před zahájením konkursního řízení nalézací řízení, případně (po porřízení

¹³ Uveřejněný pod číslem 132/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

exekučního titulu v nalézacím řízení) též vykonávací (exekuční) řízení, tu není samo o sobě významné.

Co do určení počátku konkursního řízení pro účely přiznání nároku na přiměřené zadostiučinění ve smyslu § 31a odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (ve spojení s § 13 odst. 1, větou druhou a třetí, tohoto zákona) je v případě konkursního věřitele, který sám nepodal návrh na prohlášení konkursu na majetek dlužníka, rozhodující den, kdy přihláška jeho pohledávky došla soudu.

Pro určení konce doby konkursního řízení rozhodné pro posouzení přiměřenosti celkové délky konkursního řízení je u konkursního věřitele podstatné, kdy správce konkursní podstaty úpadce vůči němu splnil pravomocné rozvrhové usnesení, nikoli to, kdy byl konkurs formálně ukončen vydáním usnesení o zrušení konkursu po splnění rozvrhového usnesení.

V realizační fázi konkursního řízení (v době od prohlášení konkursu do podání konečné zprávy správcem konkursní podstaty) se složitost konkursního řízení může projevit např. ve vazbě na množství v konkursu uplatněných nároků a sporů jimi vyvolaných.

Jestliže v řízení o přiznání přiměřeného zadostiučinění za porušení práva na přiměřenou délku konkursního řízení nevyjdou najevo skutečnosti, z nichž by bylo možné dovodit, že konkursní věřitel mohl v průběhu konkursního řízení důvodně očekávat vyšší míru uspokojení přihlášené pohledávky, je z hlediska významu předmětu řízení pro tohoto věřitele

co do výše peněžitého nároku určující částka, jaké se mu v konkursu dostalo na uspokojení jeho pohledávky.“

Občanskoprávní judikatura***Rodičovská zodpovědnost***

Nejvyšší soud se ve své publikované judikatuře věnoval i celé řadě případů, v nichž se řešily otázky související s životem rodiny.

V rozsudku ze dne 28. června 2011, sp. zn. **21 Cdo 3909/2010**¹⁴, dospěl k závěru, že „součástí rodičovské zodpovědnosti tak, jak je vymezena v ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině (dále jen zákon o rodině) není vyživovací povinnost rodiče k dítěti. Tato povinnost vyplývá ze samé podstaty právního vztahu rodičovství.

Neplnění vyživovací povinnosti rodičem, byť je lze považovat za soustavné a dlouhodobé, se do oblastí výkonu jeho rodičovské zodpovědnosti podle § 31 odst. 1 zákona o rodině nemusí negativně promítat; za situace existujícího vzájemného citového vztahu mezi nezletilým dítětem a rodičem, jejich kontaktů a zájmu rodiče o dítě, proto není v zájmu nezletilého, aby rodič byl rodičovské zodpovědnosti zbaven (§ 44 odst. 3 cit. zákona) či aby jeho rodičovská zodpovědnost byla omezena (§ 44 odst. 2 cit. zákona).“

¹⁴ Uveřejněný pod číslem 6/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud doplnil, že „zbavení rodičovské zodpovědnosti je nejtvrdějším zásahem do vztahů mezi rodiči a dětmi. K naplnění skutkové podstaty zbavení rodičovské zodpovědnosti musí být splněna jedna ze dvou skutečností předvídaných v hypotéze ustanovení § 44 odst. 3 zákona o rodině, a to, že rodič svou rodičovskou zodpovědnost nebo její výkon zneužívá, anebo ji závažným způsobem zanedbává. Aby byl tento zásah odůvodněný, nestačí ojedinělé vybočení nebo opomenutí rodičovské péče. Zejména v případě zanedbávání povinností rodičem musí být dán jeho tak značný stupeň, že zbavení rodičovské zodpovědnosti je jediným účinným prostředkem ochrany dítěte.

Za zneužívání rodičovské zodpovědnosti je především považováno ohrožení tělesného a duševního vývoje dětí, umožnění jim páchat trestnou činnost, svádění k nemorálnímu způsobu života, týrání dětí apod. Za závažné zanedbávání rodičovské zodpovědnosti se považuje zejména dlouhodobé neplnění rodičovských práv a povinností k nezletilému, absolutní nezájem o nezletilého, zejména o jeho výchovu a výživu, trvalé ponechání dítěte ve výchovném zařízení spojené s nezájmem o toto dítě a s neprojevením snahy převzít je do rodinné výchovy, nemorální způsob života rodičů, soustavné neplnění vyživovací povinnosti k dítěti, trestní postih pro zanedbávání povinné výživy apod. Doba, po kterou jeden z rodičů rodičovskou zodpovědnost řádně nevykonával, sama o sobě nepředstavuje rozhodující skutečnost pro zbavení rodičovské zodpovědnosti. Rozhodující je intenzita takového chování, které musí být závažné a zaviněné.“

Z toho vyplývá „obecný korektiv pro uvedený krajní zásah do vztahu mezi rodičem a dítětem, spočívající v tom, že takový zásah musí být současně „jediným účinným prostředkem ochrany dítěte“; potřeba jeho provedení musí v každém konkrétním případě, z hlediska intenzity řádného nevykonávání rodičovské zodpovědnosti rodičem, převážit nad právem dítěte na rodinný život, zachování rodinných svazků, na péči rodičů a osobní kontakt s nimi, nad právem znát své rodiče (srov. čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vyhlášené pod č. 2/1993 Sb., čl. 7 odst. 1, Čl. 8 odst. 1 a čl. 9 odst. 2 Úmluvy o právech dítěte vyhlášené pod č. 104/1991 Sb.). Jinými slovy takový zásah musí být v zájmu dítěte, sledovat jeho blaho (srov. čl. 3 odst. 1 a odst. 2 Úmluvy o právech dítěte vyhlášené pod č. 104/1991 Sb.). Jen takové pojetí podmínek zbavení rodičovské zodpovědnosti dle ustanovení § 44 odst. 3 zákona o rodině odpovídá jeho ústavně konformnímu výkladu.“

Na toto rozhodnutí do určité míry navázal Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 22. května 2013, sp. zn. **30 Cdo 1376/2012**¹⁵, v němž dospěl k závěru, že „rozhodne-li soud o zbavení rodiče rodičovské zodpovědnosti, zpravidla toto rozhodnutí zahrnuje i zákaz styku, ledaže by jej výslovně připustil. Důvody, které se uplatní pro zákaz přímého styku, platí i pro styk nepřímý. Nepřímý styk je k přímému styku v poměru speciality, nikoliv subsidiarity.

Okolnost, že se rodič nedopustil přímého zásahu proti dítěti, je nerozhodná, neboť i nepřímý zásah může s ohledem na svoji intenzitu vyžadovat přijetí opatření v podobě zbavení rodičovské zodpovědnosti.“

Popření otcovství

V rozsudku ze dne 26. dubna 2012, sp. zn. **30 Cdo 3430/2011**¹⁶, přijal Nejvyšší soud závěr, že „v řízení o popření otcovství zahájeném na návrh nejvyššího státního zástupce podle § 62 zákona o rodině je soud oprávněn zkoumat zájem dítěte na popření otcovství.

Rozsudek vyhlášený v řízení podle § 62 zákona o rodině nemusí zcela bezvýjimečně deklarovat soulad mezi biologickým a právním otcovstvím, ale jeho cílem je, za užití zásady nejlepšího zájmu dítěte plynoucí z ustanovení čl. 3 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, dosáhnout spravedlivé rovnováhy mezi jednotlivými konkurenčními zájmy dotčených osob.“

Styk s dítětem prostřednictvím telefonu nebo internetu

Občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu přijímá k publikaci ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek též některá významná rozhodnutí odvolacích soudů. Tak se stalo i ve velmi zajímavém případě, v němž se projevil dopad moderních prostředků komunikace do ro-

dinněprávních vztahů a rozhodování soudu v této oblasti. Kolegium se v tomto ohledu ztotožnilo s usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky Liberec ze dne 11. června 2012, sp. zn. **73 Co 286/2012**¹⁷, v němž uvedený soud dospěl k závěru, že „v odůvodněných případech lze nahradit osobní styk rodiče s dítětem jiným způsobem, např. prostřednictvím výpočetní techniky, tzv. elektronickou poštou, internetovou komunikací (Skype, Facebook apod.), nebo telefonicky.“ Nutno doplnit, že v daném případě se jednalo o situaci, kdy probíhalo řízení ve věci výchovy a výživy nezletilé dívky a o úpravě styku otce s ní. Otec nezletilé se trvale zdržoval v Brazílii či Austrálii a žádal soud o vydání předběžného opatření, které by mu umožnilo komunikovat s dcerou prostřednictvím Skype každé úterý od 18.30 hod. do 19.30. hod. stře-doevropského času.

Řízení o výživném, v jehož průběhu nabylo dítě zletilosti

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. srpna 2011, sp. zn. **21 Cdo 1065/2010**¹⁸, byla řešena důležitá otázka procesního postupu soudu v řízení o výživném nezletilého dítěte, v jehož průběhu dojde k tomu, že dotčené dítě se stane zletilým. Nejvyšší soud uzavřel, že „soud který rozhoduje o nárocích dítěte na výživné v řízení, které sice začalo ještě v době nezletilosti dítěte, ale končí už v době, kdy dítě nabylo zletilosti, rozhodne o jeho nároku na výživné i za dobu zletilosti podle stavu ke dni rozhodování (§ 154 odst. 1 o. s. ř.). Okruh účastníků je pro část ří-

zení týkající se výživného na dobu po dosažení zletilosti dítěte sice užší o rodiče, vůči kterému návrh zletilého dítěte nesměřuje, avšak tento rodič se řízení dále účastní, protože se v něm rozhoduje i o výživném dítěte za dobu do jeho zletilosti.“

Nesprávný úřední postup státních orgánů při (ne)umožnění styku rodiče s dítětem

Nejvyšší soud ve své judikatuře zdůraznil důležitost správného náležitého postupu státních orgánů vedoucího k umožnění styku rodiče s dítětem. V rozsudku ze dne 30. ledna 2013, sp. zn. **30 Cdo 4091/2011**¹⁹, uzavřel, že „nepřijaly-li státní orgány za účelem umožnění styku rodiče s nezletilým dítětem veškerá opatření, která od nich bylo možno v konkrétním případě rozumně očekávat, popřípadě je přijaly s prodlením, jde o případ nepřiměřeně dlouhého řízení, jímž mohlo být zasaženo právo na rodinný život (chráněné článkem 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a článkem 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod); porušení takového práva z uvedeného důvodu je třeba zohlednit při závěru o vzniku nemajetkové újmy rodiče, který nemá dítě ve své výchově a její intenzitě rozhodné pro stanovení přiměřeného zadostiučinění podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb.“

¹⁵ Uveřejněný pod číslem 82/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹⁶ Uveřejněný pod číslem 102/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹⁷ Uveřejněné pod číslem 40/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹⁸ Uveřejněné pod číslem 20/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹⁹ Uveřejněný pod číslem 49/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Výpověď z pracovního poměru

Významné dopady do života obyvatel České republiky má nepochybně i judikatura z oblasti práva pracovního. I v uplynulých dvou letech Nejvyšší soud v této oblasti přijal řadu závažných rozhodnutí, což bylo dáno i potřebou sjednocujícího výkladu právní úpravy obsažené v novém zákoníku práce účinném od 1. 1. 2007.

Tak v rozsudku ze dne 26. září 2012, sp. zn. **21 Cdo 1520/2011**²⁰, Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr, že „podle právní úpravy pracovního poměru vztahů účinné ode dne 1. 1. 2007 může zaměstnavatel dát zaměstnanci výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 52 zákoníku práce, i když má možnost ho dále zaměstnávat v místě, které bylo sjednáno jako místo výkonu práce, a i kdyby mu mohl nadále přidělovat jinou práci, která by odpovídala sjednanému druhu práce a která by pro něho byla vhodná.“

Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem

Dále, v rozsudku ze dne 17. října 2012, sp. zn. **21 Cdo 2596/2011**²¹, se Nejvyšší soud zabýval jedním z případů, kdy zaměstnanec porušil povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem, což je jeden ze dvou – v zákoníku práce – taxativně vymezených důvodů pro okamžité zrušení pracovního poměru ze

strany zaměstnavatele. Nejvyšší soud v tomto případě dovodil, že „útok na majetek zaměstnavatele, ať už přímý (např. krádeží, poškozováním, zneužitím apod.) nebo nepřímý (např. pokusem odčerpat část majetku zaměstnavatele bez odpovídajícího protiplnění), představuje z hlediska vymezení relativně neurčité hypotézy § 55 odst. 1 písm. b) zákoníku práce tak významnou okolnost, že zpravidla již sama o sobě postačuje pro závěr o porušení povinnosti zaměstnance vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvlášť hrubým způsobem.“

Trvale nezřízený život

V rozsudku ze dne 24. listopadu 2011, sp. zn. **21 Cdo 190/2010**²², se Nejvyšší soud zabýval výkladem jednoho ze zákonem předvídaných důvodů pro vydědění neopominutelného dědice (tedy odnětí dědického práva z rozhodnutí zůstavitele, které vyjádřil za trvání svého života), které spočívá v trvale nezřízeném vedení života.²³ Nejvyšší soud k tomu uvedl, že „za vedení nezřízeného života ve smyslu ustanovení § 469a odst. 1 písm. d) obč. zák. lze označit takové chování, které evidentně vybočuje z rámce obecné představy o chování v souladu s dobrými mravy. O trvalé vedení nezřízeného života pak půjde v takových případech, kdy chování vyděděného bude vykazovat známky kontinuálnosti (tedy nikoliv jen nahodilosti či ojedinělosti) a dlouhodobosti, kdy již zpravidla nebude možné očekávat návrat k běžnému způsobu života tak, jak je vnímán většinovou společností.“

V uvedeném případě Nejvyšší soud souhlasil s rozhodnutími soudu odvolacího i soudu prvního stupně, že dědic (syn zůstavitele) trvale nezřízený život vedl. Dospěl k tomu na základě zjištěných skutečností, že syn zůstavitele dlouhodobě (po dobu nejméně sedmi let před sepsáním listiny o vydědění) neplatil výživné na svého nezletilého syna (příčemž své otcovství nepopíral) a že byl uznán vinným trestným činem zanedbání povinné výživy, neboť v době od února 1996 do 2. 5. 2003 nepřispíval na výživu svého syna, přestože mu tato povinnost byla uložena pravomocným rozsudkem. Dluh na výživném za tuto dobu činil 39.500 Kč, přičemž k zabezpečení základních životních potřeb nezletilého musely být matce poskytovány dávky sociální péče do výše životního minima a příspěvky na výživu nezletilého za povinného otce a také dávky státní sociální podpory.

Přitom v daném řízení vyšly najevo další skutečnosti dokreslující způsob života žalobce. Bylo zjištěno, že zaměstnavatel, u něhož byl syn zůstavitele zaměstnán od 22. 2. 1995 nejméně do října 2002, hodnotil jeho pracovní morálku jako „podprůměrnou“, k čemuž uvedl, že „k pracovním výsledkům je lhostejný, pracuje jen pod dozorem, je naprosto nespolehlivý, pracuje povrchně a nedbale, je povrchní, hrubý a zbrklý“; že v rozhodné době pil alkohol a choval se hrubě ke svým partnerkám; že „hrál automaty“. Dále že byl uznán vinným trestným činem loupeže, kterého se dopustil také v rozhodné době.

Společné jmění manželů

V usnesení ze dne 26. ledna 2012, sp. zn. **23 Cdo 218/2010**²⁴, Nejvyšší soud rozhodl, že „k vymáhání pohledávky ze smlouvy, kterou za trvání manželství uzavřel s třetí osobou pouze jeden z manželů, je oprávněn pouze tento manžel, a to bez zřetele na to, zda tato pohledávka patří do společného jmění manželů.“

Nadužívání společné věci nad rámec spoluvlastnického podílu

V rozsudku ze dne 10. října 2012, sp. zn. **31 Cdo 503/2011**²⁵, zase Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „užívá-li spoluvlastník bez právního důvodu (zejména bez rozhodnutí většiny spoluvlastníků nebo bez dohody spoluvlastníků anebo bez rozhodnutí soudu) společnou věc nad rámec svého spoluvlastnického podílu, je povinen vydat to, oč se takovým užíváním obohatil, ostatním spoluvlastníkům podle pravidel o vydání bezdůvodného obohacení (§ 451 a násl. obč. zák.).“

Sousedské soužití a imise pohledem

V rozsudku ze dne 30. října 2012, sp. zn. **22 Cdo 583/2011**²⁶, řešil Nejvyšší soud otázku vztahující se k životní situaci, která může potkat každého, kdo ne zcela dobře vychází se svými sousedy. Dospěl přitom

20 Uveřejněný pod číslem 24/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

21 Uveřejněný pod číslem 25/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

22 Uveřejněný pod číslem 66/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

23 Stejný důvod k vydědění je obsažen i v § 1646 odst. 1 písm. d) nového občanského zákoníku.

k závěru, že „soustavné a závažné narušování soukromí vlastníka nebo uživatele nemovitosti fotografováním nebo pořizováním jiného obrazového záznamu může být imisi ve smyslu § 127 odst. 1 obč. zák.“

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí navázal na svou dřívější judikaturu, v níž dovodil, že „aby bylo možno obtěžování pohledem považovat za imisi, muselo by jít o mimořádnou situaci, při které by bylo soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele sousední nemovitosti; zpravidla by šlo o případy, kdy vlastnické právo by bylo zneužíváno k nahlížení do sousední nemovitosti za účelem narušování soukromí sousedů anebo by došlo ke stavební změně, umožňující nahlížení do dosud uzavřených prostor, přičemž tuto změnu by neodůvodňovaly oprávněné zájmy toho, kdo změnu provedl. Při posuzování věci je třeba přihlížet k oprávněným zájmům všech účastníků řízení.“

A doplnil: „Uvedené pravidlo musí tím spíše platit pro fotografování a filmování osob; v takovém případě jde totiž v jistém smyslu o „obtěžování pohledem“, umocněné tím, že tento pohled je zachycen technickými prostředky. Lze proto konstatovat, že je-li fotografováním nebo pořizováním jiného obrazového záznamu soustavně a závažným způsobem narušováno soukromí vlastníka nebo uživatele nemovitosti, jde o imisi ve smyslu § 127 odst. 1 obč. zák.“

Nejvyšší soud konečně upozornil, že „ochrany proti takovému jednání se lze domáhat i žalobou na ochranu osobnosti podle § 11 a násl. obč. zák., nicméně má zato, že v závažných případech se tato ochrana částečně

překrývá s ochranou poskytovanou ustanovením § 127 odst. 1 obč. zák. proti jednání vlastníka věci (fotoaparátu, kamery či jiného podobného zařízení). I když jde o otázku, na kterou jsou v odborné literatuře vyslovovány různé názory, je nutno vyjít z toho, že v pochybnostech je třeba dát přednost takovému výkladu, který chrání „obtěžovaného“ účastníka oproti výkladu, poskytující ochranu tomu, kdo jako vlastník věci jiného obtěžuje či ohrožuje výkon jeho práva (zde práva na soukromí a na nerušené užívání vlastní nemovitosti).“

Škoda způsobená černou zvěří

V rozsudku ze dne 21. srpna 2012, sp. zn. **25 Cdo 4682/2010**²⁷, se Nejvyšší soud zabýval případem, v němž žalobkyně požadovala náhradu škody za ušlý výnos ozimé pšenice, kterého mohla dosáhnout, kdyby porost nepoškodila černá zvěř. Žalovaná byla uživatelem honitby v lokalitě, kde byla pšenice pěstována. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „vznikem škody ve smyslu § 55 odst. 1 písm. a) zákona č. 449/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se míní škodná událost, tedy každé jednotlivé škodlivé působení zvěře na zemědělské pozemky, polní plodiny a zemědělské porosty, od níž počíná běžet prekluzivní lhůta k uplatnění nároku u uživatele honitby.

Je-li rozsah škody zřejmý okamžitě (např. když porosty byly zcela zničeny nebo byly ztraceny vynaložené náklady), činí prekluzivní lhůta

²⁷ Uveřejněný pod číslem 8/2013 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek.

pro vyčíslení výše škody shodně 20 dní počítaných od téhož okamžiku. Projeví-li se poškození plodin až poté, co byla provedena jejich sklizeň (jestliže teprve porovnáním očekávaného výnosu se skutečným lze určit ztrátu), zakládá zákon samostatně běžící lhůtu v délce 15 dnů, jejíž počátek odkládá až k ukončení sklizně (§ 55 odst. 2, věta druhá, zákona).

Náhrada nemajetkové újmy za omezení osobní svobody (uvalením vazby)

I v letech 2012 a 2013 pokračoval Nejvyšší soud ve snaze sjednotit rozhodovací praxi soudů v případech náhrad (přiměřeného zadostiučinění) za nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným výkonem veřejné moci. V tomto ohledu vydal například modelové rozhodnutí týkající se stanovení výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou omezením osobní svobody v rámci trestního řízení (většinou se jedná o případy, kdy je na obviněného v trestním řízení soudem uvalena vazba, přičemž následně z různých důvodů nedojde k vydání pravomocného odsuzujícího rozsudku), ať už je tato příznávána na základě § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., nebo na základě přímé aplikace čl. 5 odst. 5 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod. Jednalo se o rozsudek ze dne 11. ledna 2012, sp. zn. **30 Cdo 2357/2010**²⁸, v němž Nejvyšší soud uzavřel, že „ustanovení § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a která tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil

²⁸ Uveřejněný pod číslem 52/2012 Sbirky soudních rozhodnutí a stanovisek.

sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. To platí i při přímé aplikaci čl. 5 odst. 5 Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod. Při stanovení peněžní náhrady za nemateriální újmu způsobenou nezákonným omezením osobní svobody ze strany státu základními okolnostmi zpravidla jsou povaha trestní věci, celková délka omezení osobní svobody a následky v osobní sféře poškozené osoby.“ K tomu dodal, že „omluva jako satisfakční prostředek zahrnující vyjádření subjektivního požadavku poškozeného na projev jemu vstřícné vůle státu uznat chybu není ani konstatováním porušení práva a ani náhradou nemajetkové újmy v penězích. Uplatní-li poškozený nárok na poskytnutí zadostiučinění vedle požadavku na omluvu též prostředky morálními nebo peněžními, je na individuálním posouzení, zda je vedle omluvy k naplnění zásady přiměřenosti zapotřebí též např. konstatovat porušení práva, anebo poskytnout – též vedle ní – zadostiučinění v penězích.“ Nejvyšší soud na základě zhodnocení judikatury Evropského soudu pro lidská práva a úrovně odškodnění za omezení osobní svobody v jednotlivých evropských státech a s přihlédnutím k životní úrovni v České republice, dospěl k závěru, že adekvátním odškodněním je částka v rozmezí 500 Kč až 1.500 Kč za jeden den trvání vazby. Upozornil ovšem, že k tomuto rozmezí je nutno přistupovat pouze jako k orientačnímu s tím, že podléhá toliko úvaze soudu v konkrétním případě, k jaké částce dospěje.

Zadostiučinění za zahájení a vedení trestního stíhání

Podobně se Nejvyšší soud zabýval způsobem stanovení výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou zahájením a vedením trest-

ního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem. Zde třeba upozornit, že rozhodnutí, jímž se trestní stíhání zahajuje, je podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu nutné považovat za nezákonné, jestliže v konečném důsledku nevede k pravomocnému odsouzení trestně stíhané osoby.

V rozsudku ze dne 27. června 2012, sp. zn. **30 Cdo 2813/2011**²⁹, Nejvyšší soud dospěl k závěru, že „zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jenž je, jak již bylo řečeno výše, normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností.“

Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.“

²⁹ Uveřejněný pod číslem 122/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Náhrada za omezení vlastnického práva protiústavní regulací nájemného

Nejvyšší soud se v uplynulých dvou letech též často zabýval spory mezi vlastníky nájemních domů a státem o poskytnutí náhrady za omezení vlastnického práva spočívajícího v regulaci nájemného, kterou Ústavní soud shledal v několika svých nálezech protiústavní.

V rozsudku ze dne 23. dubna 2013, sp. zn. **22 Cdo 367/2012**³⁰, Nejvyšší soud uzavřel, že „náhrada za omezení vlastnického práva v případě regulace nájemného z bytů přísluší vlastníku tehdy, jestliže regulované nájemné v místních podmínkách a s přihlédnutím ke všem okolnostem neumožňuje vlastníku pokrýt ani opodstatněně vynaložené náklady na údržbu a opravy nemovitostí v přiměřeném časovém období a dosáhnout přiměřeného zisku. Tato náhrada nemusí být vždy totožná s rozdílem mezi obvyklým a regulovaným nájemným.“

Ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek byl též publikován³¹ rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2012, sp. zn. **13 Co 578/2011**, s právní větou: „Právo na náhradu za omezení vlastnického práva vzniklé pronajímateli bytu proti státu v důsledku protiústavní regulace nájemného se promlčuje v obecné tříleté době podle § 101 obč. zák., která počíná dnem omezení vlastnického práva; případná aplikace ustanovení § 3 odst. 1 obč. zák. tím není vyloučena.“

³⁰ Uveřejněný pod číslem 74/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

³¹ Pod číslem 18/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

Nedostatek pravomoci rozhodce a zastavení exekuce

V usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 10. července 2013, sp. zn. **31 Cdo 958/2012**³², Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr vztahující se k velkému počtu rozhodčích smluv (doložek), že „byl-li rozhodce určen odkazem na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, pak rozhodčí nález není způsobilým exekučním titulem ve smyslu § 40 odst. 1 písm. c) exekučního řádu, podle něhož by mohla být nařízena exekuce, jelikož rozhodce určený na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky (§ 39 obč. zák.) neměl k vydání rozhodčího nálezu podle zákona o rozhodčím řízení pravomoc. Byla-li již exekuce v takovém případě přesto nařízena a zjistí-li soud (dodatečně) nedostatek pravomoci orgánu, který exekuční titul vydal, je třeba exekuci v každém jejím stádiu pro nepřípustnost podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavit.“

³² Uveřejněné pod číslem 92/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

2.2. Trestní kolegium

Kompetence trestního kolegia

Trestní kolegium Nejvyššího soudu je složeno z předsedy kolegia a 22 soudců. Jsou zařazeni do 7 soudních oddělení neboli 7 senátů. Jednotlivé trestní kauzy jsou do těchto senátů přidělovány na podkladě klíče, který obsahuje rozvrh práce. V rámci senátu věc konkrétnímu soudci přiděluje řídící předseda senátu. V trestním kolegiu pracují dva specializované senáty – jeden se zabývá případy projednávanými podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže a druhý je specializován na hospodářskou kriminalitu. Senáty trestního kolegia rozhodují většinou v neveřejném zasedání – bez účasti obviněného, obhájce a státního zástupce a pouze v některých případech v zasedání veřejném, za současné přítomnosti stran řízení. Mimo rozhodovací činnosti v senátech na trestním úseku rozhoduje také velký senát trestního kolegia.

Soudci trestního kolegia Nejvyššího soudu jsou níže uvedenými zákonnými normami zmocněni, aby v senátech, převážně složených z předsedy senátu a dvou soudců rozhodovali v těchto agendách:

a) agenda Tdo

- rozhodování o dovoláních proti pravomocným rozhodnutím soudů II. stupně (§ 265a a násl. tr. ř.),

b) agenda Tcu

- návrhy na zaznamenání údajů o odsouzení občana ČR cizozemským soudem do evidence Rejstříku trestů (§ 4 odst. 2 a § 4a odst. 3 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů),
- návrhy předpokládané zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (např. návrhy o vzetí předávané osoby do průvozní vazby po dobu průvozu územím ČR podle § 143 odst. 4 zákona č. 104/2013 Sb.),
- návrhy na rozhodnutí, zda je osoba vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§ 10 odst. 2 tr. ř.),

c) agenda Tz

- rozhodování o stížnostech pro porušení zákona, podané ministrem spravedlnosti ČR proti rozhodnutí policejních orgánů v řízení podle tr. ř., státních zástupců a soudů (§ 266 a násl. tr. ř.),

d) agenda Td

- spory o příslušnost mezi soudy (§ 24 tr. ř.),
- návrhy na odnětí a přikázání (§ 25 tr. ř.),
- stížnosti proti rozhodnutím o vyloučení soudce (31 tr. ř.),

e) agenda Tvo

- stížnosti proti rozhodnutí vrchních soudů o prodloužení vazby podle § 74 tr. ř. a proti dalším rozhodnutím vrchních soudů, pokud rozhodovaly v postavení soudu I. stupně,

f) agenda Tul

- návrhy na určení lhůty k provedení procesního úkonu (§ 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích),

g) agenda Zp

- věci, v nichž je podané odvolání proti rozhodnutí Kárné komory NKÚ,

h) agenda Pzo

- návrhy na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu.

Sjednocovací činnost trestního kolegia NS

Klíčovým úkolem Nejvyššího soudu je, aby **sjednocoval** rozhodovací praxi soudů nižších instancí. Realizace tohoto úkolu na trestním úseku je svěřena trestnímu kolegiu Nejvyššího soudu. K naplnění tohoto poslání poskytuje zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve zně-

ní pozdějších změn, Nejvyššímu soudu několik nástrojů. Předně je to samotné rozhodování o mimořádných opravných prostředcích v tříčlenných senátech, rozhodovací činnost trestního kolegia, dále pak zaujímání stanovisek trestního kolegia a vydávání Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek.

Rozhodování o mimořádných opravných prostředcích

Nejvyšší soud představuje vrcholný orgán obecných soudů České republiky. Proto mu přísluší právo rozhodovat o nejvýznamnějších mimořádných opravných prostředcích, kterými jsou dovolání a stížnost pro porušení zákona.

Dovolání je mimořádný opravný prostředek, kterým lze napadnout pravomocné meritorní rozhodnutí soudu II. stupně, ale jen s odkazem na některý z taxativně vyjmenovaných dovolacích důvodů v ustanovení § 265b odst. 1 a 2 tr. ř. Předmětem dovolacího řízení není skutkový, ale pouze právní přezkum. Dovolání je oprávněn podat nejvyšší státní zástupce – pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného a dále obviněný – pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání je nutné podat u soudu, který rozhodl ve věci v I. stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Předseda senátu soudu I. stupně doručí opis dovolání obviněného státnímu zástupci a opis dovolání státního zástupce obhájci obviněného a obviněnému s upozorněním, že se mohou k dovolání písemně vyjádřit

a souhlasit s projednáním dovolání v neveřejném zasedání. Jakmile lhůta k podání dovolání uplyne všem oprávněným osobám, předloží spisy Nejvyššímu soudu. Nejvyšší soud dovolání odmítne z důvodů taxativně stanovených v ustanovení § 265i tr. ř., přičemž v odůvodnění usnesení o odmítnutí uvede důvod odmítnutí s poukazem na okolnosti vztahující se k zákonnému důvodu odmítnutí. Dovolací soud dovolání zamítne, pokud shledá, že není důvodné a současně zruší napadené rozhodnutí nebo jeho část, popř. též vadné řízení mu předcházející. Pokud po zrušení napadeného rozhodnutí nebo některého jeho výroku je nutné učinit ve věci nové rozhodnutí, přikáže Nejvyšší soud soudu o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl (§ 265k tr. ř.). Nejvyšší soud však může při zrušení napadeného rozhodnutí také sám hned rozhodnout ve věci rozsudkem (§ 265m tr. ř.).

Dalším mimořádným opravným prostředkem, který Nejvyšší soud projednává, je **stížnost pro porušení zákona** (dále jen SPZ). Tento opravný prostředek je oprávněn podat pouze ministr spravedlnosti proti pravomocnému rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, jímž byl porušen zákon, nebo které bylo učiněno na podkladě vadného postupu řízení, nebo jestliže trest je ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost, popř. je uložený druh trestu ve zřejmém nepoměru s účelem trestu. SPZ v neprospěch obviněného proti pravomocnému rozhodnutí soudu nelze podat jen z důvodu, že soud postupoval v souladu s § 259 odst. 4, § 264 odst. 2, § 273 nebo § 289 písm. b) tr. ř. V případě podané SPZ v neprospěch obviněného lze dosáhnout pouze akademického výroku, ale nelze dosáhnout zrušení napadených rozhodnutí, kterými byl porušen zákon. Nejvyšší soud SPZ zamítne, pokud

není přípustná, byla-li podána opožděně, nebo pokud není důvodná. Pokud však Nejvyšší soud shledá, že zákon porušen byl, vysloví tuto skutečnost rozsudkem. Jestliže byl zákon porušen v neprospěch obviněného, zruší Nejvyšší soud zároveň s výrokem uvedeným v § 268 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí nebo jeho část, popř. též vadné řízení mu předcházející. Je-li nezákonný jen některý výrok napadeného rozhodnutí a pokud jej lze oddělit od ostatních, zruší Nejvyšší soud jen tento výrok (269 tr. ř.). Pokud po zrušení napadeného rozhodnutí nebo některého jeho výroku je nutné učinit ve věci rozhodnutí nové, přikáže Nejvyšší soud zpravidla orgánu, o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Orgán, jemuž byla věc přikázána, je vázán právním názorem Nejvyššího soudu (§ 270 tr. ř.). Nejvyšší soud může při zrušení napadeného rozhodnutí také sám rozhodnout ve věci, pokud je možné rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozhodnutí správně zjištěn (§ 271 tr. ř.). Jestliže Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch (§ 273 tr. ř.).

Ke sjednocení rozhodovací praxe nižších soudů dochází tedy vydáváním rozhodnutí, v rámci kterých Nejvyšší soud vysloví závazný právní názor. V rámci rozhodování o mimořádných opravných prostředcích rozhoduje Nejvyšší soud zpravidla v tříčlenných senátech složených z profesionálních soudců.

Všechna rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou publikovaná v anonymizované podobě na internetových stránkách Nejvyššího soudu.

Činnost velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu

Mimo rozhodovací činnosti v senátech rozhoduje také velký senát trestního kolegia. Pokud tříčlenný senát při svém rozhodování dospěl k právnímu názoru, který je odlišný od názoru již vyjádřeného v rozhodnutích Nejvyššího soudu, v takovém případě věc postoupí k rozhodnutí velkému senátu, přičemž svůj odlišný právní názor zdůvodní.

Velkému senátu trestního kolegia lze uvedeným postupem předložit věc pouze tehdy, týká-li se sporná otázka hmotného práva. Jde-li o právní názor o procesním právu, může senát věc postoupit pouze tehdy, pokud jednomyslně dospěl k závěru, že řešená procesní otázka má po právní stránce zásadní význam. Postoupení věci velkému senátu trestního kolegia však nepřichází v úvahu tehdy, byla-li sporná otázka již vyřešena stanoviskem kolegia nebo pléna Nejvyššího soudu. Velký senát rozhoduje vždy v meritě věci. (Je otázkou, zda by tato praxe měla zůstat zachována. Alternativou k této praxi je názor, že by velký senát měl rozhodnout pouze o aktuálně předložené právní otázce a následně by v meritě rozhodl příslušný senát, kterému projednávaný případ napadl.)

Všechna rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu jsou publikována v anonymizované podobě na internetových stránkách Nejvyššího soudu.

Stanoviska trestního kolegia

Dalším významným nástrojem sjednocování rozhodovací činnosti soudů nižších instancí je zaujímání stanovisek k rozhodovací činnosti soudů. Projednání stanoviska v kolegiu předchází připomínkové řízení, v rámci kterého se k němu vyjadřují připomínková místa, kterými jsou krajské a vrchní soudy, nejvyšší státní zastupitelství, právnické fakulty, Česká advokátní komora, ministerstvo spravedlnosti. Poté je návrh schvalován trestním kolegiem, které je usnášeníschopné, pokud se jednání zúčastní nejméně nadpoloviční většina všech členů trestního kolegia. V případě, že předmětem jednání je návrh na přijetí stanoviska, je trestní kolegium usnášeníschopné pouze v případě 2/3 účasti, u běžných judikátů je to nadpoloviční většina. V obou případech (rozhodnutí pro sbírku, stanovisko) je nezbytný souhlas nadpoloviční většiny všech členů kolegia.

Každé schválené stanovisko trestního kolegia je publikováno ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. V elektronické podobě je možné je vyhledat na internetových stránkách Nejvyššího soudu.

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

Z pohledu informovanosti o sjednocovací činnosti Nejvyššího soudu i z pohledu zkvalitňování právního vědomí odborné i laické veřejnosti je významnou činností Nejvyššího soudu vydávání Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek. Jde o jedinou oficiální sbírku rozhodnutí soudů ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním říze-

ní a v trestním řízení. Jejím obsahem jsou zejména vybraná rozhodnutí a stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu, ale rovněž vybraná rozhodnutí soudů nižších instancí.

Poté, co vybraná rozhodnutí prošla odbornou kritikou, jsou zaslána k vyjádření připomínkovým místům, tj. krajským a vrchním soudům, právnickým fakultám, České advokátní komoře, ministerstvu spravedlnosti a Nejvyššímu státnímu zastupitelství. Poté jsou doručené připomínky v kolegiu projednány, jednotlivá rozhodnutí upraveny a následně se o jejich publikaci rozhoduje hlasováním všech soudců trestního kolegia. O publikaci rozhodnutí rozhoduje nadpoloviční většina všech soudců kolegia.

Sbírka je vydávaná desetkrát ročně.

Statistické údaje

a) Přehled nápadu na TK za rok 2012

Agenda	2012			
	nevyřízeno z minula	nový nápad	Vyřízeno	nevyřízeno
Tdo	196	1580	1620	156
Tcu	26	256	195	87
Tz	19	111	102	28
Td	4	72	72	4
Tvo	2	40	40	2
Tul	0	1	1	0
Zp	-	-	-	-
Pzo	1	3	4	0

a) Přehled nápadu na TK za rok 2013

Agenda	2013			
	nevyřízeno z minula	nový nápad	Vyřízeno	nevyřízeno
Tdo	196	1580	1620	156
Tcu	26	256	195	87
Tz	19	111	102	28
Td	4	72	72	4
Tvo	2	40	40	2
Tul	0	1	1	0
Zp	-	-	-	-
Pzo	1	3	4	0

2.2.1. Výběr důležitých rozhodnutí trestního kolegia Nejvyššího soudu publikovaných v letech 2012 a 2013 _____

Některá důležitá rozhodnutí trestního kolegia publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek

Z významných **rozhodnutí**, které byly publikovány ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek ve sledovaném období, lze uvést například tato:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. **3 Tdo 225/2012**³³, publikované pod č. 23/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém vyjádřil Nejvyšší soud právní názor, že „podstatné pro spáchání trestného činu *lichvy* podle § 218 odst. 1 tr. zákoníku je prokázání toho, že si pachatel byl vědom tísnivé situace, ve které se nacházel poškozený, a té následně zneužil tím, že mu nabídl krátkodobý úvěr nebo půjčku za úrok, který podstatně přesáhl obvyklou výši úrokové sazby (stanovenou Českou národní bankou). Pro posouzení tohoto trestného činu není podstatné, jestli se poškozený dostal do tísnivé situace vlastním přičiněním, nebo vlivem okolností nezávislých na jeho vůli, ani to, jestli poškozený mohl vzniku tísně předejít např. uhrazením splatných pohledávek z jiných finančních zdrojů. Sjednaný úrok např. ve výši 65 %, je plněním, které je co do povahy a výše v hrubém nepoměru s plněním poskytnutým pachatelem. Podle konkrétních okolností případu však může být takový závažný nepoměr založen i sjednáním nižšího úroku.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10.2012, sp. zn. **3 Tdo 1312/2012**³⁴, publikované pod č. 39/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „jestliže pachatel užije proti úřední osobě jako prostředek fyzického nátlaku motorové vozidlo s úmyslem působit na výkon její pravomoci, lze (za splnění dalších zákonných podmínek) jeho jednání posoudit jako trestný čin *násilí proti úřední osobě spáchaný se zbraní* podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zákoníku. K naplnění zákonných znaků tohoto trestného činu se přitom nevyžaduje, aby došlo k újmě na zdraví dotčené osoby. Je proto irrelevantní, že pachatel vyvinul s vozidlem jen

³³ Publikované pod číslem 23/2013 Sb. rozh. tr.

³⁴ Publikované pod číslem 39/2013 Sb. rozh. tr.

nepatrnou rychlost, která nebyla objektivně způsobila přivodit úřední osobě újmu na zdraví, která však ovlivnila průběh výkonu pravomoci úřední osoby (např. když pachatel najížděl proti zakročujícímu policistovi tak, že vozidlem do něj opakovaně narazil a tím jej přinutil ustoupit stranou).“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2012, sp. zn. **8 Tdo 521/2012**³⁵, publikované pod č. 32/2013 ve Sb. rozh. tr., ve kterém se Nejvyšší soud vyjádřil k pojmu „pohrůžky násilí“ ve vztahu k trestnému činu *vydírání* podle § 175 odst. 1 tr. zákoníku. Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí vyjádřil právní názor, že „za pohrůžku násilí ve smyslu tohoto ustanovení je možné považovat i jednání pachatele, který ve snaze dosáhnout svého záměru (k jehož splnění poškozeného nutí) nakládá se zbraní tak, aby bylo zřejmé, že by ji mohl použít způsobem, k němuž je určena, aniž by takovou možnost vyjádřil slovně (např. pachatel dá najevo, že střelná zbraň obsahuje zásobník s náboji, který vyjme a zbraň ponechá ležet na stole před poškozeným). Proto pohrůžkou násilí může být i jen demonstrována manipulace zbraní, k níž se poji slovně neurčitě vyjádřená hrozba dovozující alternativní předpoklad jejího možného použití pro případ, že se oběť nepodřídí požadavkům pachatele.“ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 3. 2012, sp. zn. **7 Tdo 285/2012**³⁶, publikované pod č. 16/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „pokud obvinění vstoupili jako policisté bez zákonného důvodu a bez příkazu k domovní prohlídce do bytu poškozeného a předstírali, že jde o služební úkon policie, při kterém se zmocnili věcí zde přítomných, je nutné takový skutek právně kvalifikovat nejen jako přečin krádeže

podle § 205 odst. 1 písm. a), b) tr. zákoníku, ale také jako přečin *zneužití pravomoci úřední osoby* podle § 329 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku a přečin *porušování domovní svobody* podle § 178 tr. zákoníku, neboť se jedná o závažné jednání, kterým obvinění vykonávali svoji pravomoc způsobem zcela odporujícímu jinému právnímu předpisu.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. **8 Tdo 272/2012**³⁷, publikované pod č. 29/2013 ve Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „pokud pachatel dodatečně splní svou daňovou povinnost až na podkladě výsledků daňové kontroly, byť ještě před zahájením trestního stíhání, nejedná dobrovolně o své vlastní vůli, ale už pod hrozbou bezprostředně hrozícího trestního stíhání. Již v době zahájení daňové kontroly jsou totiž činěny konkrétní úkony, které mají prokázat skutečnosti svědčící o případném *zkrácení daně*, a tedy v konečném důsledku o tom, že byl spáchán trestný čin.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2012, sp. zn. **7 Tdo 115/2012**³⁸, publikované pod č. 34/2013 ve Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud vyjádřil právní názor, že „neplacení nájemného za užívání pronajatého nebytového prostoru nájemcem, ještě neopravňuje pronajímatele k tomu, aby znemožnil nájemci užívání tohoto prostoru např. tím, že mu zabránil ve vstupu do něj uzamčením dveří nebo jiným způsobem, pokud nájemní vztah nadále trvá. Jestliže tak pronajímatel přesto učinil, naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu *neoprávněného zásahu do práva*

k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru podle § 208 odst. 2 tr. zákoníku. V takovém případě nemůže odůvodnit beztrestnost pronajímatele ani jeho poukaz na využití zástavního práva podle ustanovení § 672 odst. 1 občanského zákoníku, neboť to se vztahuje jen na věci umístěné v pronajatém prostoru, nikoliv na tento předmět nájmu samotný.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. **8 Tdo 249/2012**³⁹, publikované pod č. 31/2013 ve Sb. rozh. tr., ve kterém se Nejvyšší soud vyjádřil k pojmu „závažný důvod“, který tr. zákoník blíže nedefinuje, ale který je významný z hlediska naplnění zákonných znaků přečinu máření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. f) tr. zákoníku, týkající se *nástupu do výkonu trestu odnětí svobody*. Nejvyšší soud vyjádřil, že „za „závažný důvod“ je možné považovat pouze reálně existující okolnost, v důsledku které obviněný není schopen se k nástupu výkonu tohoto trestu dostavit. Za takový důvod je vedle vážných zdravotních potíží možné považovat i jiné významné problémy, pokud jsou svým nepříznivým dopadem do poměrů obviněného nebo jeho rodiny srovnatelné s vážnými zdravotními potížemi (např. bezprostřední situace po povodni, požáru, vytopení bytu, apod.). Podání návrhu na odklad výkonu trestu odnětí svobody samo o sobě nepřestavuje závažný důvod ve smyslu § 337 odst. 1 písm. f) tr. zákoníku.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2012, sp. zn. **8 Tdo 1454/2011**⁴⁰, publikované pod č. 6/2013 ve Sb. rozh. tr., ve kterém vyjádřil Nejvyšší

soud právní názor, že „pokud obviněný nesouhlasí s konáním hlavního líčení nebo veřejného zasedání a žádá-li o jeho odročení s tím, že trvá na osobní účasti zvoleného obhájce, lze takové jednání obviněného posoudit jako *obstrukční snahu vyvíjenou s cílem zmařit konání hlavního líčení nebo veřejného zasedání*. To platí i v případě, že by obviněný udělil témuž obhájci novou plnou moc (§ 37 tr. ř.), kde by výslovně uvedl, že se jako zvolený obhájce nesmí dát zastoupit jiným advokátem.“

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. **5 Tdo 827/2012**, ve kterém Nejvyšší soud vyjádřil právní názor, že „pokud obvinění jako členové zastupitelstva obce (města) rozhodli na zasedání tohoto vrcholného orgánu obce o schválení prodeje nemovitého majetku obce za podstatně nižší kupní cenu, než jaká byla v daném místě a čase dosažitelná (např. za částku ve výši asi 1.500.000 Kč, ačkoli dosažitelná cena byla asi 5.000.000 Kč), lze v tomto jednání spatřovat porušení povinnosti při opatrování nebo správě cizího majetku vyplývající zejména z § 39 odst. 2 a § 85 písm. a) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Zavinění z vědomé, resp. hrubé nedbalosti by zde bylo možné dovodit u členů zastupitelstva obce mimo jiné z toho, že na zasedání zastupitelstva obce, na němž se rozhodovalo o schválení prodeje nemovitého majetku obce, byli upozorněni jinými členy zastupitelstva obce na příliš nízkou kupní cenu, kterou však vědomě pominuli. Trestní odpovědnosti každého z členů zastupitelstva obce, který hlasoval pro schválení nevýhodného prodeje nemovitého majetku obce, pak nebrání ani skutečnost, jestliže rozhodoval jako člen kolektivního orgánu obce. Ke schválení prodeje nemovitého majetku obce se totiž vyžaduje souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva

35 Publikované pod číslem 32/2013 ve Sb. rozh. tr.

36 Publikované pod číslem 16/2013 Sb. rozh. tr.

37 Publikované pod číslem 29/2013 ve Sb. rozh. tr.

38 Publikované pod číslem 34/2013 ve Sb. rozh. tr.

39 Publikované pod číslem 31/2013 ve Sb. rozh. tr.

40 Publikované pod číslem 6/2013 ve Sb. rozh. tr.

obce (§ 87 zákona o obcích), takže všichni členové zastupitelstva, kteří tuto většinu představovali, se bezprostředně podíleli na přijetí tohoto rozhodnutí zastupitelstva obce. Proto i trestní odpovědnost za schválení a důsledky rozhodnutí přijatého touto většinou, pokud bylo učiněno v rozporu s povinností členů zastupitelstva obce řádně spravovat majetek obce (§ 38 a násl. zákona o obcích), mohou nést všichni členové zastupitelstva obce, kteří hlasovali pro schválení určitého rozhodnutí, jímž byla způsobena škoda na majetku obce.“

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2013, sp. zn. **8 Tdo 46/2013**, ve kterém Nejvyšší soud vyjádřil právní názor, že „pro rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy v penězích, která mu vznikla v důsledku trestného činu, je soud povinen v adhezním řízení nejprve zkoumat, zda poškozený jako fyzická osoba utrpěl nemajetkovou újmu ve smyslu § 13 odst. 1 občanského zákoníku (která mu vznikla trestným činem obviněného, vůči němuž byl tento nárok uplatněn). V případě, že se o nemajetkovou újmu jedná a není postačující morální zadostiučinění podle § 13 odst. 1 občanského zákoníku, lze za podmínek § 13 odst. 2 občanského zákoníku, přiznat náhradu v penězích. O snížení důstojnosti fyzické osoby nebo její vážnosti ve společnosti ve značné míře, ve smyslu § 13 odst. 2 občanského zákoníku, půjde pouze tam, kde s ohledem na konkrétní situaci, za které k neoprávněnému zásahu do osobnostních práv fyzické osoby došlo, jakož i s přihlédnutím k dotčené fyzické osobě, lze spolehlivě dovodit, že by nastalou nemajetkovou újmu (vzhledem k intenzitě a trvání nepříznivého následku spočívajícího ve snížení její důstojnosti či vážnosti ve společnosti) pociťovala jako závažnou zpravidla každá fyzická osoba nacházející se na místě

a v postavení postižené fyzické osoby. O nárocích na náhradu majetkové škody, nemajetkové újmy v penězích, jakož i vydání bezdůvodného obohacení lze rozhodnout i vedle sebe, avšak každý z těchto nároků má své vlastní zákonné opodstatnění, a proto výroky o těchto samostatných nárocích jsou výroky oddělitelnými (§ 254 odst. 1 tr. ř.).“

Některá důležitá stanoviska trestního kolegia publikovaná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek

Ke sporným otázkám, za účelem sjednocování rozhodovací činnosti soudů obou stupňů vydalo trestní kolegium rovněž řadu **stanovisek**, publikovaných ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Z nich je možné upozornit na tyto:

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. **Tpjn 304/2012**⁴¹, publikované pod č. 54 /2013 Sb. rozh. tr., ve kterém kolegium vyjádřilo právní názor, že „v souladu s ustanovením § 88 odst. 1, 2 tr. ř. lze nařídit a provést odposlech a záznam telekomunikačního provozu i ve vykonávacím řízení v souvislosti s pátráním po odsouzených, kteří mají nastoupit výkon trestu odnětí svobody, uloženým za některý z trestných činů uvedených v § 88 odst. 1 tr. ř.“

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. **Tpjn 300/2012**⁴², publikované pod č. 20/2013 Sb. rozh. tr., ve

⁴¹ Publikované pod číslem 54/2013 Sb. rozh. tr.

⁴² Publikované pod číslem 20/2013 Sb. rozh. tr.

kterém se trestní kolegium vyjádřilo k otázce rozesílání pornografických děl prostřednictvím elektronické pošty mezi e-mailovými schránkami, chráněnými individuálními přístupovými hesly. V tomto rozhodnutí trestní kolegium mj. vyjádřilo názor, že „pokud odesílatel po určitou dobu rozesílal pornografická díla na větší počet e-mailových adres a počet adresátů byl srovnatelný jako při spáchání trestného činu prostřednictvím tisku, filmu, rozhlasu, televize nebo veřejně přístupné počítačové sítě, naplní tak znak „jiným obdobně účinným způsobem“ ve smyslu § 191 odst. 3 písm. b) a § 192 odst. 3 písm. b) tr. zákoníku.“

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. **Tpjn 301/2012**⁴³, publikované pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr., navázalo na definici trestného činu vymezenou § 13 odst. 1 tr. zákoníku, „jako protiprávního činu, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně. Proto každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a za jeho spáchání je třeba vyvodit trestní odpovědnost. V případě *méně závažných trestných činů* je však tento závěr korigován použitím zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku, podle které trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Zvláštnost tohoto materiálního korektivu vyplývá z toho, že se jedná o zásadu (a nikoliv konkrétní normu), a proto je

⁴³ Publikované pod číslem 26/2013 Sb. rozh. tr.

třeba ji aplikovat nikoli přímo, ale jen prostřednictvím právních institutů a jednotlivých norem trestního práva. Společenská škodlivost není zákonným znakem trestného činu, protože má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Společenskou škodlivost nelze řešit jen v obecné rovině, ale vždy v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u kterého je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 tr. zákoníku, ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu.“

Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2013, sp. zn. **Tpjn 303/2012**⁴⁴, publikované pod č. 21/2013 Sb. rozh. tr., vyjádřilo právní názor, že „odvolací soud je oprávněn na podkladě odvolání podaného státním zástupcem pouze v neprospěch obviněného zrušit nebo změnit napadený rozsudek soudu I. stupně nejen v neprospěch obviněného, ale i v neprospěch a ve prospěch obviněného, a také výlučně v jeho prospěch. Takovému rozhodnutí nebrání ani skutečnost, že obviněný se po vyhlášení rozsudku výslovně vzdal odvolání podle § 250 odst. 1 tr. ř. Pokud soud I. stupně takto rozhodne, musí splnit podmínky uvedené v ustanovení § 254 odst. 1, 2, 3 tr. ř., § 258 a § 259 tr. ř. a současně je povinen v odůvodnění svého rozhodnutí takový postup řádně zdůvodnit.“

⁴⁴ Publikované pod číslem 21/2013 Sb. rozh. tr.

Některá důležitá rozhodnutí velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu

Za účelem sjednocování rozhodovací činnosti soudů přijal velký senát trestního kolegia Nejvyššího soudu několik důležitých **usnesení**. Mezi nejdůležitější patří tato:

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012⁴⁵, publikované pod č. 44/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud vyjádřil právní názor týkající se spáchání trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 tr. zákoníku. V tomto stanovisku uvedl, že „základem pro naplnění znaků „ve větším rozsahu“, „ve značném rozsahu“ a „ve velkém rozsahu“ je násobek množství účinné omamné látky (drogy) vymezené jako „množství větší než malé“ ve smyslu nařízení vlády č. 467/2009 Sb., ve znění nařízení vlády č. 4/2012 Sb. Z toho vyplývá, že „větším rozsahem“ je desetinásobek množství většího než malého, „značným rozsahem“ je desetinásobek takto určeného většího rozsahu a „velkým rozsahem“ je desetinásobek takto určeného značného rozsahu. Pouze v případě, že už není možné zjistit přesně množství účinné látky (např. pokud byla droga již konzumenty spotřebována), lze vycházet z celkového množství drogy, se kterou pachatel nakládal ve smyslu § 283 odst. 1 tr. zákoníku. Přitom ale rozsah spáchání tohoto trestného činu (větší, značný, velký)

nelze redukovat výhradně na množství omamné látky. Při jeho stanovení se uplatní i další okolnosti (viz rozhodnutí pod č. 1/2006 a 12/2011 Sb. rozh. tr.). Proto pokud to odůvodňují tyto další okolnosti činu, není vyloučeno, aby byl zákonný kvantifikační znak (který podmiňuje použití přísnější právní kvalifikace a vyjadřuje rozsah spáchání trestného činu) naplněn i tehdy, jestliže pachatel nakládal s příslušným množstvím drogy, které sice neodpovídalo celému desetinásobku požadovaného množství, ale *již se mu dostatečně přiblížilo*. Naopak nemusí být tento zákonný znak naplněn v případě, že množství drogy jen nevýrazně přesáhlo stanovený desetinásobek.“

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012, sp. zn. 15 Tdo 1198/2012⁴⁶, publikované pod č. 55/2013 Sb. rozh. tr., ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „předmětem trestního stíhání je vždy skutek, v němž je spatřován trestný čin, od kterého je třeba odlišovat jeho popis, který je obsažen v obžalobě nebo v návrhu na potrestání. Podstatou skutku je trestněprávně relevantní jednání a jím zapříčiněný trestněprávně významný následek. Proto i při posuzování otázky škodlivého následku při *podmíněném zastavení trestního stíhání* je nutné vždy vycházet ze skutku, který je obviněnému kladen za vinu a zkoumat, zda ke konkrétní škodě nebo k bezdůvodnému obohacení došlo v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním obviněného a zda je zahrnuta jeho zaviněním. Přestože nemusí být v popisu skutku uvedeny např. všechny osoby, které v důsledku protiprávního jednání

obviněného utrpěly škodu nebo na jejichž úkor bylo získáno bezdůvodné obohacení, musí soud rozhodující o podmíněném zastavení trestního stíhání zkoumat, zda obviněný nahradil škodu, nebo s poškozeným o její náhradu uzavřel dohodu, nebo vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, nebo učinil jiná vhodná opatření k jejímu vydání.“

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 15 Tdo 876/2012–18, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „skutkovou podstatu přečinu *maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání* podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku naplňuje pachatel, který jako řidič podle § 123c odst. 3 zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pozbyl řidičské oprávnění na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci a řídil motorové vozidlo v době do jednoho roku ode dne pozbytí řidičského oprávnění podle tohoto zákonného ustanovení. Pokud řídil motorové vozidlo po uplynutí této lhůty, byť nepožádal o navrácení řidičského oprávnění, nedopustil se přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. V takovém jednání, které však není v souladu se zákonem, je možné spatřovat přestupek podle § 125c odst. 1 písm. e) bod 1. zákona č. 361/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Stejně tak jednání řidiče, jemuž byl uložen trest nebo sankce zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu nejméně jednoho roku a který vykonal uložený trest nebo sankci, ale dosud neprokázal zákonem stanovenou odbornou a zdravotní způsobilost k vrácení řidičského oprávnění a řídil motorové vozidlo, nevykazuje zákonné znaky přečinu *maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání* podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, ale takové jednání

by mohlo být příslušným orgánem posouzeno jako výše označený přestupek.“

Usnesení velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. 15 Tdo 1003/2012, ve kterém Nejvyšší soud uvedl, že „zákonnost úkonů trestního řízení se posuzuje podle procesního předpisu (trestního řádu) účinného v době, kdy byl úkon proveden. Jestliže byl *odposlech a záznam telekomunikačního provozu* proveden v souladu se zákonem, nemohou následné legislativní změny vést k závěru, že jde o nezákonně opatřený a provedený důkaz, který z tohoto důvodu nelze provést v řízení před soudem, neboť pro přípustnost užití záznamu o odposlechu telekomunikačního provozu jako důkazu je rozhodující, zda k tomuto odposlechu a pořízení záznamu o něm byly v době jeho provádění splněny zákonné podmínky obsažené v ustanovení § 88 odst. 1, 2 tr. ř. Neuplatní se zde ustanovení o časové působnosti trestních zákonů podle § 16 odst. 1 tr. zák., resp. § 2 odst. 1 tr. zákoníku.“

45 Publikované pod číslem 44/2013 Sb. rozh. tr.

46 Publikované pod číslem 55/2013 Sb. rozh. tr.

Další aktivity soudců trestního kolegia Nejvyššího soudu _____

Kromě samotné rozhodovací a sjednocovací činnosti trestního kolegia Nejvyššího soudu se jeho soudci významně podílejí i na dalších aktivitách odborného charakteru. Jde zejména o legislativní, školící a publikační činnost.

a) Legislativní činnost

V souladu s Legislativními pravidly vlády se trestní kolegium aktivně podílí při přípravách návrhů zákonů, které upravují činnost Nejvyššího soudu, a které se dotýkají věcí náležejících do jeho působnosti. Mimo to se soudci trestního kolegia podíleli na přípravě zákonů přímo jako jejich autoři nebo spoluautoři.

b) Školící činnost soudců a účast soudců trestního kolegia při odborných zkouškách

V souladu se zákonem č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, přispívají soudci Nejvyššího soudu při odborné přípravě a odborném vzdělávání soudců, státních zástupců, justičních čekatelů a dalších zaměstnanců justice, organizované zejména Justiční akademií České republiky, Ministerstvem spravedlnosti, soudy nebo i státními zastupitelstvími. Mimo to se soudci Nejvyššího soudu podílejí rovněž na odborné přípravě advokátů, advokátních koncipientů, které organizuje Česká advokátní komora.

Někteří soudci Nejvyššího soudu se rovněž angažují při výuce studentů právnických fakult, a to jako interní nebo externí vyučující. Stranou působení soudců Nejvyššího soudu nezůstává ani účast při odborných právnických zkouškách, zejména pak odborných justičních a advokátních zkouškách.

c) Publikační činnost

Soudci Nejvyššího soudu se podílejí rovněž na zpracovávání odborných článků, komentářů, učebnic, monografií, vzorů dokumentů či soukromých sbírek soudních rozhodnutí.

2.3. Zvláštní senát, zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů _____

Zvláštní senát, zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhoduje kladné nebo záporné kompetenční spory o pravomoc nebo věcnou příslušnost vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou soudy a orgány moci výkonné územní, zájmové nebo profesní samosprávy, nebo soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví. Jeho zřízení se stalo nutností v souvislosti s přijetím soudního řádu správního, a tím možnosti vzniku sporů mezi soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

Zvláštní senát je složen ze tří soudců Nejvyššího soudu a tří soudců Nejvyššího správního soudu. Jeho členy a stejný počet náhradníků jmenují s jejich souhlasem předseda Nejvyššího soudu a předseda Nejvyššího správního soudu na dobu tří let. Členové ze soudců jmenovaných předsedou Nejvyššího správního soudu volí předsedu zvláštního senátu vždy na první polovinu funkčního období zvláštního senátu a na druhou polovinu je předseda volen ze soudců jmenovaných předsedou Nejvyššího soudu. Počet členů zvláštního senátu je záměrně sudý a hlas předsedy senátu má stejnou váhu jako hlasy ostatních členů. Jelikož zvláštní senát rozhoduje většinou hlasů všech členů, tak je nutné, aby mezi všemi jeho členy došlo k jasné dohodě. Tento senát jedná a rozhoduje v sídle

Nejvyššího správního soudu. Na řízení před zvláštním senátem se přiměřeně užívají ustanovení soudního správního řádu.

Řízení o kompetenčním sporu lze zahájit zásadně na návrh. Zpravidla ho vyvolá soud či správní orgán, ale i samotný účastník konkrétního řízení může podat návrh na zahájení kompetenčního sporu. Výsledkem rozhodovací činnosti zvláštního senátu je usnesení, kterým je určeno, kdo je příslušný vydat rozhodnutí v konkrétní věci. Pokud ten, kdo je stranou v kompetenčním sporu, vydal určité rozhodnutí, které podle zvláštního senátu není v jeho pravomoci, tak zvláštní senát současně s určením toho, kdo je příslušný vydat rozhodnutí, vysloví nicotnost předchozího rozhodnutí. Jestliže ten, kdo je stranou v kompetenčním sporu, vydal rozhodnutí, kterým svou pravomoc o věci rozhodovat popřel, a podle zvláštního senátu je vydání rozhodnutí v jeho pravomoci, tak zvláštní senát současně takové rozhodnutí zruší.

Proti rozhodnutí zvláštního senátu nejsou přípustné opravné prostředky. Jeho rozhodnutí je konečné a závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, jakož i pro všechny orgány moci výkonné, orgány územní samosprávy a soudy.

Slovo závěrem

Publikace, kterou držíte v ruce, vyjadřuje přání Nejvyššího soudu poskytnout transparentní přehled o všech jeho nejvýznamnějších činnostech v posledním roce.

Přál bych si, aby z jednotlivých textů i z celkového jejich vyznění bylo zřejmé, že Nejvyšší soud systematicky a kontinuálně pracuje na naplňování úkolů, které na něj klade Ústava i zákon o soudech a soudcích, a to jak v roli nejvyššího představitele české justice, tak i při vydávání rozhodnutí a stanovisek zajišťujících jednotu a zákonnost rozhodování českých soudů.

V době, kdy občané České republiky budou reálně konfrontováni s dopady úplné rekonstrukce soukromého práva, si je Nejvyšší soud plně vědom skutečnosti, že je jednou z mála záruk právní kontinuity a stability.

JUDr. Roman Fiala
místopředseda Nejvyššího soudu

Návštěva předsedy Nejvyššího soudu Polské republiky Stanisława Dąbrowského u Nejvyššího soudu, 13. 9. 2012

Návštěva prezidenta republiky pana Miloše Zemana u Nejvyššího soudu, 21. 5. 2013

Návštěva prezidenta republiky pana
Miloše Zemana u Nejvyššího soudu,
21. 5. 2013

Tisková konference k 20. výročí
založení Nejvyššího soudu v Brně,
10. 9. 2013

20. výročí založení Nejvyššího soudu
v Brně, 10. 9. 2013

20. výročí založení Nejvyššího soudu
v Brně, 10. 9. 2013

Udělení medaile Antonína Randy
JUDr. Ivě Brožové, předsedkyni Nej-
vyššího soudu, 4. 11. 2013

Setkání se soudci zakladateli novodo-
bého Nejvyššího soudu, 12. 11. 2013

Výroční zpráva Nejvyššího soudu 2012–2013

Vydavatel:

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Editor: Mgr. Aleš Pavel

Fotografie: Ing. Petr Knötig, Jaroslav Rác

Grafická úprava a DTP: studio KUTULULU, Brno

Tisk: Z STUDIO, spol. s r.o., Zlín

1. vydání, duben 2014
